

ЗВІТ

з моніторингу якості ринку аудиторських послуг та
конкуренції

2019–2020 роки

ЗМІСТ

СКОРОЧЕННЯ	3
ТАБЛИЦІ.....	4
КЛЮЧОВІ ПОКАЗНИКИ РИНКУ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ ТА КОНКУРЕНЦІЇ ЗА 2019–2020 РОКИ	5
ВСТУП	6
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	7
РОЗДІЛ I. РОЗМІР ТА ХАРАКТЕРИСТИКИ РИНКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ	10
РОЗДІЛ II. КОНКУРЕНЦІЯ НА РИНКУ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ, НАДАНИХ ПІДПРИЄМСТВАМ, ЩО СТАНОВЛЯТЬ СУСПІЛЬНИЙ ІНТЕРЕС	16
РОЗДІЛ III. СУБ'ЄКТИ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	23
РОЗДІЛ IV. АУДИТОРИ	27
РОЗДІЛ V. ДІЯЛЬНІСТЬ АУДИТОРСЬКИХ КОМІТЕТІВ	31
РОЗДІЛ VI. РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРЕВІРОК З КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ	32
РОЗДІЛ VII. РЕЗУЛЬТАТИ ДИСЦИПЛІНАРНИХ ПРОВАДЖЕНЬ	35
ВИСНОВКИ	36
ДОДАТОК 1 – АНАЛІТИЧНІ ТАБЛИЦІ ДО РОЗДІЛУ I «РОЗМІР ТА ХАРАКТЕРИСТИКИ РИНКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ»	37
ДОДАТОК 2 – АНАЛІТИЧНІ ТАБЛИЦІ ДО РОЗДІЛУ II «КОНКУРЕНЦІЯ НА РИНКУ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ, НАДАНИХ ПІДПРИЄМСТВАМ, ЩО СТАНОВЛЯТЬ СУСПІЛЬНИЙ ІНТЕРЕС»	41
ДОДАТОК 3 – АНАЛІТИЧНІ ТАБЛИЦІ ДО РОЗДІЛУ III «СУБ'ЄКТИ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»	44
ДОДАТОК 4 – АНАЛІТИЧНІ ТАБЛИЦІ ДО РОЗДІЛУ IV «АУДИТОРИ»	47
ДОДАТОК 5 – АНАЛІТИЧНІ ТАБЛИЦІ ДО РОЗДІЛУ V «ДІЯЛЬНІСТЬ АУДИТОРСЬКИХ КОМІТЕТІВ»	50
ДОДАТОК 6 – АНАЛІТИЧНІ ТАБЛИЦІ ДО РОЗДІЛУ VI «РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРЕВІРОК З КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ»	51
ДОДАТОК 7 – АНАЛІТИЧНІ ТАБЛИЦІ ДО РОЗДІЛУ VII «РЕЗУЛЬТАТИ ДИСЦИПЛІНАРНИХ ПРОВАДЖЕНЬ»	52
ДОДАТОК 8 – РЕЗУЛЬТАТИ АНКЕТУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	53

СКОРочЕННЯ

Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»

Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю

Рада нагляду за аудиторською діяльністю

Інспекція із забезпечення якості

Суб'єкти аудиторської діяльності

Реєстр аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності

Розділ «Суб'єкти аудиторської діяльності» Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності

Розділ «Суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності» Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності

Розділ «Суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес» Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності

Підприємства, що становлять суспільний інтерес

Міжнародні стандарти фінансової звітності

Підприємства, що становлять суспільний інтерес, які відносяться до категорії великих підприємств

Підприємства, що становлять суспільний інтерес, які відносяться до категорії середніх підприємств

Підприємства, що становлять суспільний інтерес, які відносяться до категорії малих підприємств

Підприємства, що становлять суспільний інтерес, які відносяться до категорії мікропідприємств

Відсоткові пункти

Закон

ОСНАД

Рада нагляду

Інспекція

САД

Реєстр

Розділ II Реєстру

Розділ III Реєстру

Розділ IV Реєстру

ПСІ

МСФЗ

Великі ПСІ

Середні ПСІ

Малі ПСІ

Мікропідприємства ПСІ

В. п.

ТАБЛИЦІ

<i>Таблиця 1.</i> Загальна вартість послуг, наданих ПСІ.....	16
<i>Таблиця 2.</i> Загальна кількість виконаних завдань для ПСІ	17
<i>Таблиця 3.</i> Кількість та гендерна структура аудиторів.....	27
<i>Таблиця 4.</i> Кількість аудиторів, які не здійснюють аудиторську діяльність за основним місцем роботи	27
<i>Таблиця 5.</i> Кількість аудиторів, які здійснюють аудиторську діяльність у складі одного і більше САД.....	28
<i>Таблиця 6.</i> Співвідношення кількості аудиторів, які працюють за основним місцем роботи у складі САД, що є членами аудиторських мереж та в немережєвих САД.....	29
<i>Таблиця 7.</i> Кількість аудиторів, які працюють у складі САД, та мають сертифікати (дипломи), які свідчать про високий рівень знань з МСФЗ	29
<i>Таблиця 8.</i> Аналіз ПСІ за органом, якому САД було надано додатковий звіт аудиторському комітету у 2020 році	31
<i>Таблиця 9.</i> Аналіз результатів перевірок з контролю якості аудиторських послуг САД розділу IV Реєстру	32

КЛЮЧОВІ ПОКАЗНИКИ РИНКУ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ ТА КОНКУРЕНЦІЇ ЗА 2019–2020 РОКИ

3,2 млрд
грн

ЗРОСТАННЯ НА 11 %

Обсяг послуг, наданих
САД

31,4 тис од

ЗМЕНШЕННЯ НА 5,4 %

Загальна кількість завдань,
виконаних САД

101 тис
грн

ЗРОСТАННЯ НА 17 %

Середня вартість однієї
послуги, наданої САД

1,1 млрд
грн

ЗРОСТАННЯ НА 15,7 %

Вартість послуг, наданих
ПСІ

2,8 тис од

ЗРОСТАННЯ НА 3,6 %

Кількість послуг САД,
наданих ПСІ

394 тис
грн

ЗРОСТАННЯ НА 11,6 %

Середня вартість однієї
послуги САД, наданої ПСІ

2713 осіб

ЗМЕНШЕННЯ НА 7 ОСІБ

Кількість аудиторів

893 од

ЗМЕНШЕННЯ НА 7 ОД

Кількість САД

84 од

ЗМЕНШЕННЯ НА 4 ОД

САД із правом проводити
обов'язковий аудит ПСІ

ВСТУП

У цьому Звіті з моніторингу якості ринку аудиторських послуг та конкуренції викладено ключові показники та тенденції розвитку ринку аудиторських послуг в Україні за період з 2019 року по 2020 рік. Він охоплює наступну інформацію про:

- ➔ розмір і характеристику ринку аудиторських послуг в Україні;
- ➔ конкуренцію на ринку аудиторських послуг;
- ➔ кількісний аналіз САД та аудиторів;
- ➔ результати перевірок з контролю якості та ризику, що виникають внаслідок значної кількості недоліків у роботі САД, заходи для зменшення відповідних ризиків;
- ➔ діяльність аудиторських комітетів.

Інформація у цьому Звіті підготовлена ОСНАД у межах здійснення моніторингу ринку аудиторських послуг.

Цей Звіт підготовлено за експертної підтримки Проєкту ЄС «Впровадження практики ЄС з бухгалтерського обліку, фінансової звітності та аудиту в Україні».

Усі запити щодо інформації, що наведена в цьому Звіті, можна надіслати на електронну пошту за адресою: publikinfo@arob.org.ua.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

01 жовтня 2018 року введено в дію Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», який визначає правові засади аудиту фінансової звітності, провадження аудиторської діяльності в Україні та регулює відносини, що виникають при її провадженні.

Прийняття Закону забезпечило гармонізацію національного законодавства у сфері аудиту фінансової звітності та аудиторської діяльності із законодавством Європейського Союзу у цій сфері, а також позитивно вплинуло на розвиток ринку аудиторських послуг.

Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»

Відповідальним за здійснення суспільного нагляду за аудиторською діяльністю в Україні є ОСНАД, який складається з Ради нагляду та Інспекції.

Відповідно до Закону:

аудиторська діяльність – незалежна професійна діяльність аудиторів та САД, зареєстрованих у Реєстрі, з надання аудиторських послуг;

аудитор – фізична особа, яка підтвердила кваліфікаційну придатність до провадження аудиторської діяльності, має відповідний практичний досвід та включена до Реєстру;

САД – аудиторська фірма або аудитор, що відповідає таким критеріям: провадить аудиторську діяльність як фізична особа – підприємець або провадить незалежну професійну діяльність; набув права на провадження аудиторської діяльності на підставах та в порядку, передбачених цим Законом; включений до Реєстру як САД;

Реєстр складається з чотирьох розділів, в яких наводиться інформація про:

- I. аудиторів;
- II. САД;
- III. САД, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності;
- IV. САД, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності ПСІ;

САД можуть надавати аудиторські послуги (окрім послуг з обов'язкового аудиту) після включення до Реєстру, а саме: до розділу II Реєстру.

аудиторські послуги – аудит, огляд фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності, виконання завдань з іншого надання впевненості та інші професійні послуги, що надаються відповідно до міжнародних стандартів аудиту;

аудит фінансової звітності – аудиторська послуга з перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності юридичної особи або представництва іноземного суб'єкта господарювання, або іншого суб'єкта, який подає фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність групи, з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність в усіх суттєвих аспектах вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, МСФЗ або іншим вимогам;

Згідно з статтею 363 Господарського кодексу України аудит фінансової звітності проводиться за ініціативою суб'єктів господарювання, а також у випадках, передбачених законом (обов'язковий аудит).

Обов'язковий аудит фінансової звітності – аудит фінансової звітності (консолідованої фінансової звітності) суб'єктів господарювання, які відповідно до

законодавства зобов'язані оприлюднити або надати фінансову звітність (консолідовану фінансову звітність) користувачам фінансової звітності разом з аудиторським звітом, що проводиться САД на підставах та в порядку, передбачених Законом (стаття 1 Закону).

Для надання послуг з обов'язкового аудиту САД має бути включеним до розділу III Реєстру, а для надання послуг з обов'язкового аудиту ПСІ – до розділу IV Реєстру.

Головним критерієм для визначення кола суб'єктів господарювання, які зобов'язані проводити обов'язковий аудит, є законодавча вимога оприлюднити або надати фінансову звітність (консолідовану фінансову звітність) користувачам фінансової звітності разом з аудиторським звітом.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»:

користувачі фінансової звітності – фізичні або юридичні особи, які потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень;

ПСІ – підприємства – емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до торгів на регульованому ринку капіталу або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію, банки, страховики, недержавні пенсійні фонди, інші фінансові установи (крім інших фінансових установ та недержавних пенсійних фондів, що належать до мікропідприємств та малих підприємств) та підприємства, які відповідно до цього Закону належать до великих підприємств;

великі підприємства – підприємства, показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом із таких критеріїв: балансова вартість активів – понад 20 млн євро; чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – понад 40 млн євро; середня кількість працівників – понад 250 осіб.

На вищезазначені підприємства поширюється обов'язковість вимог Закону щодо забезпечення реалізації функцій аудиторського комітету.

ПСІ (крім великих підприємств, які не є емітентами цінних паперів), публічні акціонерні товариства, суб'єкти природних монополій на загальнодержавному ринку та суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, зобов'язані не пізніше ніж до 30 квітня року, що настає за звітним періодом, оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським звітом на своїй вебсторінці (у повному обсязі) та в інший спосіб у випадках, визначених законодавством.

Великі підприємства, які не є емітентами цінних паперів, та середні підприємства зобов'язані не пізніше ніж до 1 червня року, що настає за звітним періодом, оприлюднювати річну фінансову звітність разом з аудиторським звітом на своїй вебсторінці (у повному обсязі).

Інші фінансові установи, що належать до мікропідприємств та малих підприємств, зобов'язані не пізніше ніж до 1 червня року, що настає за звітним періодом, оприлюднювати річну фінансову звітність разом з аудиторським звітом на власній вебсторінці (у повному обсязі).

Згідно зі статтею 41 Закону Інспекція за дорученням Ради нагляду здійснює регулярний моніторинг змін на ринку аудиторських послуг.

Для цього Інспекцією проведено збір та узагальнення інформації про діяльність суб'єктів ринку аудиторських послуг, структуру та обсяг ринку, розроблено й проведено анкетування САД й аудиторських комітетів ПСІ з використанням щорічної інформації про контроль якості наданих послуг та щорічної узагальненої інформації, наданої до ОСНАД.

За результатами цієї роботи Інспекцією підготовлено звіт з моніторингу якості ринку аудиторських послуг та конкуренції за 2019–2020 роки, що має на меті здійснення аналізу ситуації на ринку аудиторських послуг, виявлення стійких трендів,

оцінку ризиків і загроз, а також формування рекомендацій щодо вжиття заходів для зменшення впливу відповідних ризиків і попередження загроз для забезпечення сталого розвитку аудиторського ринку та підвищенню якості аудиторських послуг.

Нижченаведені статистичні дані дають можливість оцінити, зокрема, рівень концентрації на ринку, ризики, що виникають внаслідок значної кількості недоліків у роботі САД, роботу аудиторських комітетів або органів (підрозділів), на які покладено відповідні функції, необхідність здійснення заходів для зменшення відповідних ризиків.

РОЗДІЛ I. РОЗМІР ТА ХАРАКТЕРИСТИКИ РИНКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ

🔍 Аналіз ринку аудиторських послуг за категорією підприємств, яким були надані послуги

Розмір ринку аудиторських послуг у період з 2019 по 2020 роки зріс майже на 11 % з 2870,9 млн грн до 3175,5 млн грн. Це було зумовлено зростанням загальної вартості послуг, наданих всіма САД різним категоріям підприємств, але переважно наданих ПСІ (16 %) і середнім підприємствам (26 %). Зазначене збільшення загальної вартості ринку аудиторських послуг було зумовлено істотним збільшенням середньої вартості однієї послуги, наданої САД, на 17 %, незважаючи на зменшення загальної кількості завдань, виконаних САД, на 5,4 %, що проілюстроване на рисунках нижче.

Як наведено на рис. 1 у 2020 році у структурі загальної вартості послуг, наданих САД:

- ✦ 35 % або 1 120 млн грн становили послуги, що надавались ПСІ;
- ✦ 27 % або 845 млн грн становили послуги, що надавались малим або мікропідприємствам;
- ✦ 20 % або 624 млн грн становили послуги, що надавались середнім підприємствам.

При цьому, структура істотно не змінилась за проаналізований проміжок часу, а загальна вартість послуг, наданих САД, зростає для всіх категорій підприємств, включаючи ПСІ, середні, малі та мікропідприємства.

Рисунок 1. Обсяг аудиторського ринку за категорією підприємств, яким було надано послуги, млн грн

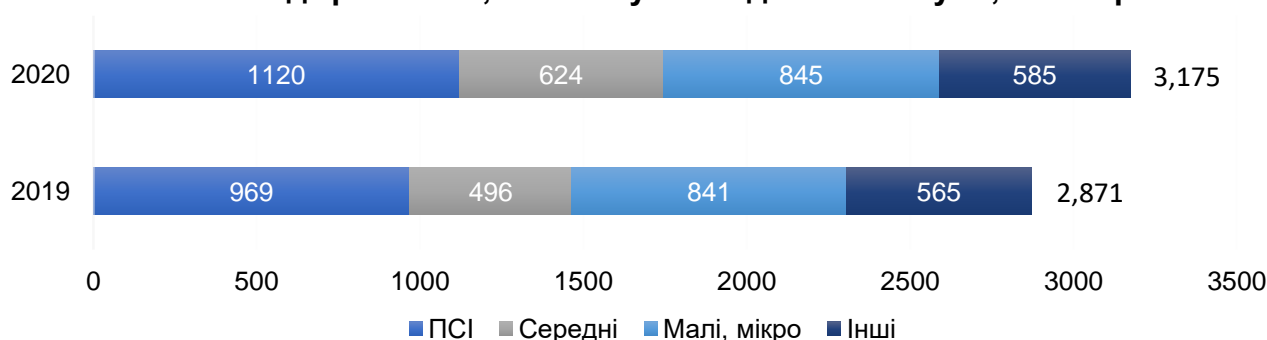
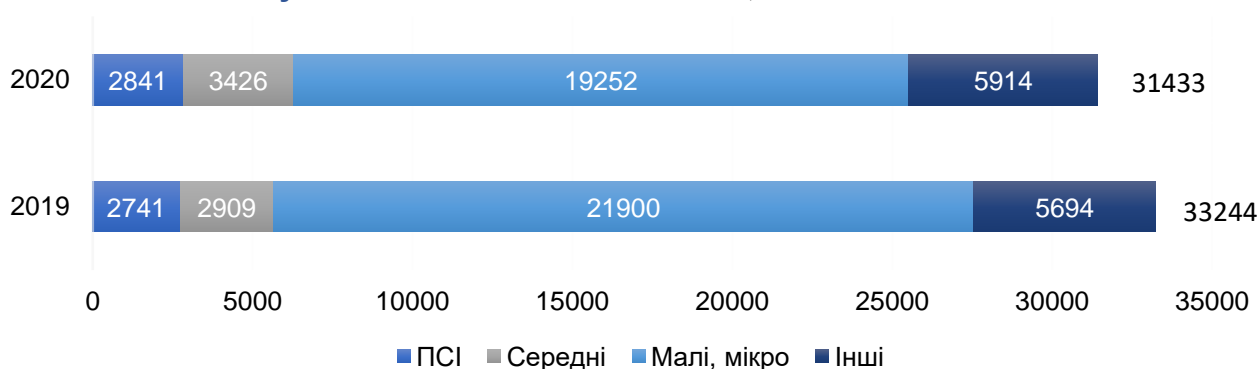

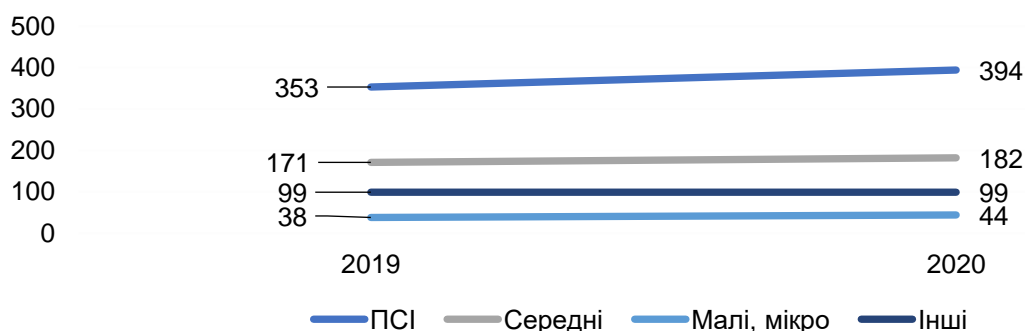
Рисунок 2. Кількість завдань, виконаних САД

У 2020 році спостерігалось зниження загальної кількості завдань, виконаних САД, на 5,4 % або 1 811 завдань з 33 244 завдань у 2019 до 31 433 завдань у 2020 році (рис. 2). Це відбулось за рахунок істотного скорочення кількості завдань, виконаних САД для малих та мікропідприємств, на 2 648 одиниць або 12,1 %,

спричиненого переважно зменшенням кількості наданих супутніх послуг (на 20 % або 718 одиниць) та неаудиторських послуг (на 16,1 % або 1 844 одиниці). При цьому, було зафіксоване зростання вартості однієї послуги, наданої САД для малих та мікропідприємств, на 6 тис грн або 15,8 % (рис. 3), тому чистий ефект у загальній вартості наданих послуг для малих та мікропідприємств полягав у тому, що розмір цього сегмента ринку в цілому залишився незмінним із незначним зростанням на 4,3 млн грн або 0,5 %.

Рисунок 3. Середня вартість однієї послуги, наданої САД, тис грн

Разом з цим, у період з 2019 року по 2020 рік зросла кількість завдань, виконаних САД для ПСІ (на 3,6 % або 100 завдань), середніх підприємств (17,8 % або 517 завдань) та інших (3,9 % або 220 завдань). Разом із кількістю виконаних завдань зросла середня вартість однієї послуги, наданої ПСІ (на 11,6 % або 41 тис грн) та середніх підприємств (на 6,4 % або 11 тис грн), що сприяло зростанню загальної вартості послуг, наданих САД зазначеним категоріям підприємств.

Аналіз аудиторського ринку за видом наданих послуг

Проаналізовані вище показники вартості послуг та завдань включають в себе різні види послуг, таких як:

- ✦ обов'язковий аудит фінансової звітності;
- ✦ обов'язковий аудит, крім аудиту фінансової звітності;
- ✦ ініціативні завдання із надання впевненості;
- ✦ супутні послуги;
- ✦ неаудиторські послуги.

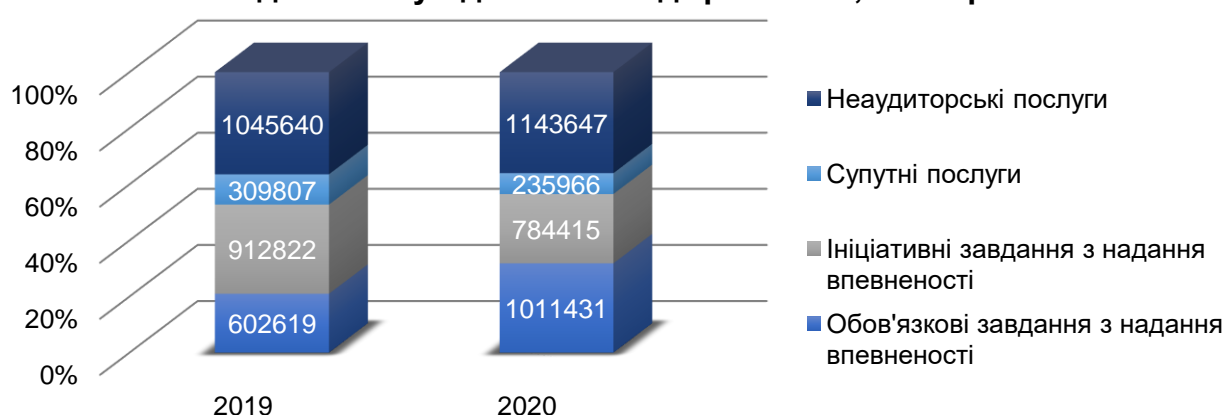
Наведені нижче діаграми узагальнюють аналіз аудиторського ринку, кількість виконаних завдань та середню вартість одного виконаного завдання за кожним видом послуг спочатку для всіх підприємств, а потім окремо для ПСІ.

Як показано на рис. 4, у 2019–2020 роках загальна вартість послуг, наданих САД у розрізі видів завдань, істотно зросла за рахунок зростання вартості наданих послуг із виконання обов'язкових завдань з надання впевненості (на 67,8 % або майже на 409 млн грн), а також за рахунок зростання вартості неаудиторських послуг (на 9,4 % або на 98 млн грн). При цьому у вартості обов'язкових завдань з надання впевненості майже 97 % становив обов'язковий аудит фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності. Разом із цим, істотно знизилась загальна вартість супутніх послуг (на 23,8 % або на 74 млн грн), а також загальна вартість ініціативних завдань з надання впевненості (на 14,1 % або на 128 млн грн). Також прослідковуються структурні зрушення у загальній вартості послуг САД із збільшенням частки обов'язкових завдань з надання впевненості (з 21 % до 31,9 %) за рахунок зменшення часток ініціативних завдань з надання впевненості (з 31,8 % до 24,7 %), супутніх послуг (з 10,8 % до 7,4 %) і неаудиторських послуг (з 36,4 % до 36 %).

Вартість наданих послуг САД відображала законодавчо визначені вимоги до проведення аудиту із тенденцією зниження частки обов'язкових завдань з надання впевненості до зростання частки неаудиторських послуг за категоріями підприємств від ПСІ до інших, зокрема у 2020 році:

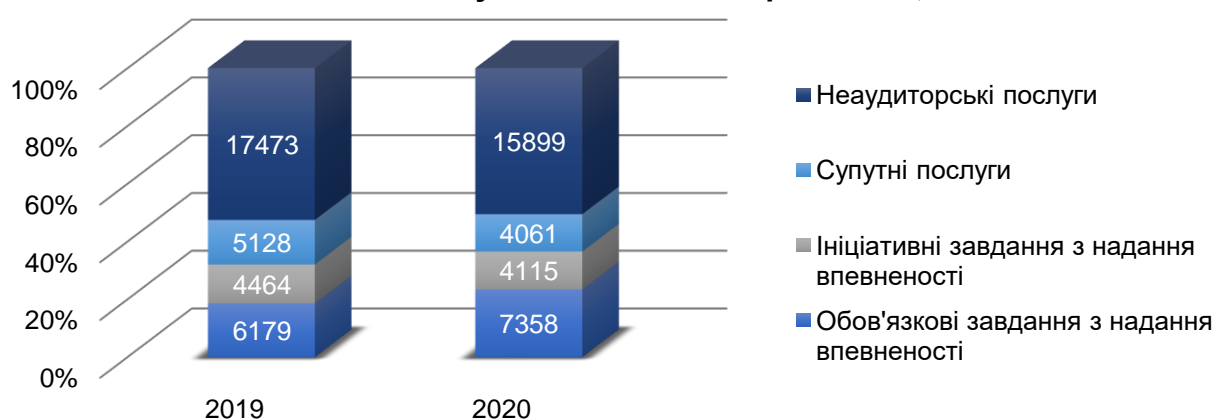
- ✦ у ПСІ найбільшу частку займали обов'язкові (53,2 %) та ініціативні (26,9 %) завдання з надання впевненості;
- ✦ для середніх підприємств найбільшу частку займали обов'язкові завдання з надання впевненості (44,4 %) і неаудиторські послуги (32,6 %);
- ✦ для малих та мікропідприємств найбільшою була частка неаудиторських послуг (52 %) та ініціативних завдань з надання впевненості (20,3 %);
- ✦ для інших категорій – найбільшу частку становили неаудиторські послуги (57,1 %) та ініціативні завдання з надання впевненості (33,6 %).

Рисунок 4. Загальна вартість послуг САД в розрізі видів послуг для всіх підприємств, тис грн

У розрізі кількості послуг, наданих САД всім підприємствам (рис. 5), спостерігалась загальна тенденція по всьому ринку щодо зменшення кількості наданих послуг за типами завдання. Було зафіксоване тільки збільшення кількості послуг із виконання обов'язкових завдань з надання впевненості (на 19,1 % або 1179 завдань, у тому числі за рахунок збільшення кількості завдань з обов'язкового аудиту фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності). За всіма іншими типами завдань спостерігалось зниження їх кількості. Зокрема, протягом проаналізованого періоду зменшилась кількість ініціативних завдань з надання впевненості (на 349 завдань або на 7,8 %), супутніх послуг (на 1 067 завдань або 20,8 %) та неаудиторських послуг (1 574 завдання або 9 %).

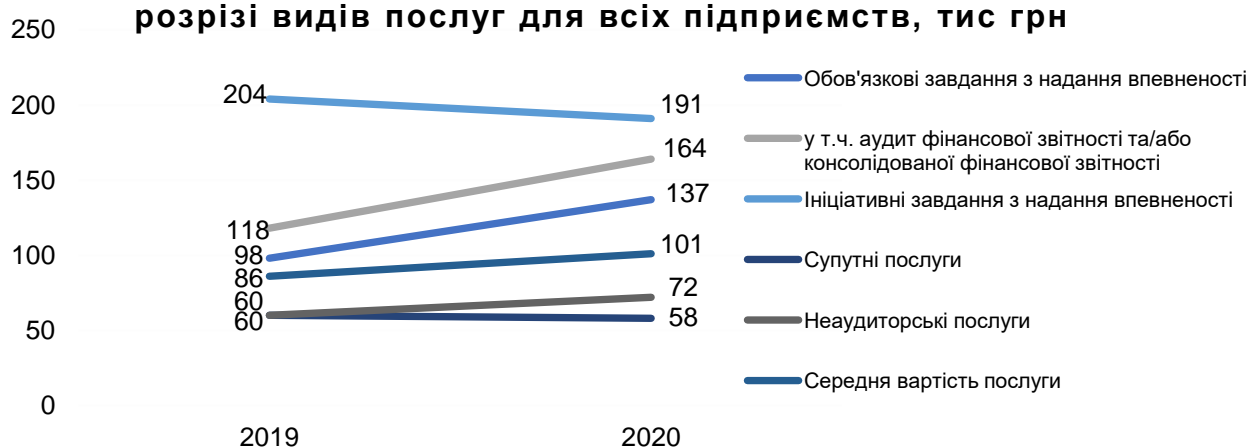
Рисунок 5. Загальна кількість послуг САД в розрізі видів послуг для всіх підприємств, од

За структурою у кількості послуг, наданих САД всім підприємствам, переважали неаудиторські послуги (50,6 %) та обов'язкові завдання з надання впевненості (23,4 %).

У процесі аналізу середньої вартості однієї послуги САД в розрізі видів послуг для всіх підприємств (рис. 6) прослідковується загальна тенденція по ринку за рахунок істотного зростання середньої вартості однієї послуги із виконання обов'язкових завдань з надання впевненості (на майже 40 % або 39 тис грн) та неаудиторських послуг (на 20 % або 12 тис грн). Зниження вартості однієї послуги із виконання ініціативних завдань з надання впевненості (на 13 тис грн або 6,4 %) та супутніх послуг (на 2 тис грн або 3,3 %) не вплинуло на зростання загальної вартості однієї послуги САД по ринку. Також слід зазначити про суттєву варіацію вартості однієї наданої послуги в залежності від категорії САД. Зокрема, середня вартість виконання обов'язкових завдань з надання впевненості САД розділу IV Реєстру для ПСІ була найвищою і становила 427 тис грн, у тому числі 487 тис грн за аудит фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності, і найнижчою для малих та мікропідприємств – 31 тис грн. В цілому, на ринку в залежності від категорії підприємства в розрізі видів послуг найвищою була загальна вартість однієї послуги із виконання ініціативних завдань з надання впевненості для ПСІ (774 тис грн), а найнижчою – з обов'язкових завдань із надання впевненості для малих та мікропідприємств (31 тис грн).

Рисунок 6. Середня вартість однієї послуги САД в розрізі видів послуг для всіх підприємств, тис грн

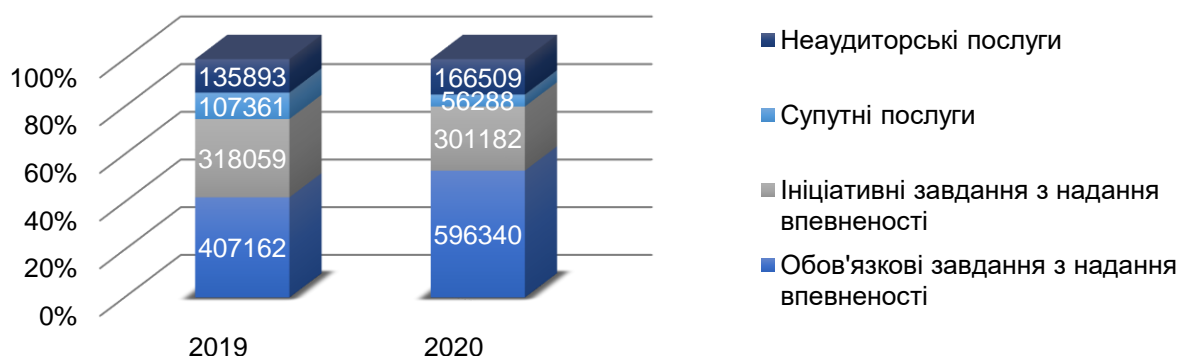

Аналіз аудиторського ринку за видом послуг, наданих ПСІ

У цьому підрозділі проаналізовані показники, які безпосередньо характеризують аудиторський ринок за видом послуг, наданих ПСІ. В цілому, на основі зазначених нижче показників прослідковується тенденція зростання цього ринку за проаналізований період. Зокрема, за проаналізований період було зафіксоване зростання загальної вартості послуг САД наданих ПСІ на 152 млн грн або 15,7 % (рис. 7) за рахунок зростання вартості виконаних обов'язкових завдань з надання впевненості (на 46,5 % або 189 млн грн) та неаудиторських послуг (22,5 % або майже 31 млн грн). Скорочення вартості супутніх послуг (на 47,6 % або 51 млн грн) та ініціативних завдань з надання впевненості (на 5,3 % або майже 17 млн грн) не вплинуло на загальний позитивний приріст за загальним показником. У структурі загальної вартості послуг, наданих САД ПСІ, переважали обов'язкові завдання з надання впевненості (53,2 % у 2020 році, що на 11,2 в. п. більше, ніж у 2019 році) та ініціативні завдання з надання впевненості (26,9 %, що на 5,9 в. п. менше, ніж у 2019 році).

Разом із вартістю послуг САД, наданих ПСІ, за проаналізований період зросла і їх кількість, при цьому, за тими ж видами послуг, за якими спостерігалось зростання їх загальної вартості (рис. 8): зросла кількість обов'язкових завдань із надання впевненості (на 297 одиниць або 27 %) та неаудиторських послуг (на 3 одиниці або 0,4 %) на тлі зменшення кількості наданих супутніх послуг (на 102 одиниці або 28,7 %) та ініціативних завдань з надання впевненості (на 98 одиниць або 20,1 %). У структурі загальної кількості послуг САД, наданих ПСІ, у розрізі видів діяльності переважають виконані обов'язкові завдання з надання впевненості (49,2 %, що на 9 в. п. більше, ніж у 2019 році) та неаудиторські послуги (28,2 %, що на 0,9 % менше, ніж у 2019 році). Незначною залишається частка супутніх послуг (8,9 %), яка скоротилась на 4,1 % у порівнянні із попереднім роком.

Рисунок 7. Загальна вартість послуг, наданих ПСІ, тис грн

За проаналізований період також відбулось зростання середньої вартості однієї послуги САД наданої ПСІ на 41 тис грн або 11,6 %, яка за 2020 рік була зафіксована у розмірі 394,3 тис грн. Зазначене зростання відбулось у розрізі всіх видів послуг, крім супутніх послуг (рис. 9). Найбільшою була середня вартість однієї послуги із виконання ініціативного завдання з надання впевненості (774,2 тис грн).

Рисунок 8. Загальна кількість виконаних завдань, наданих ПСІ, од.

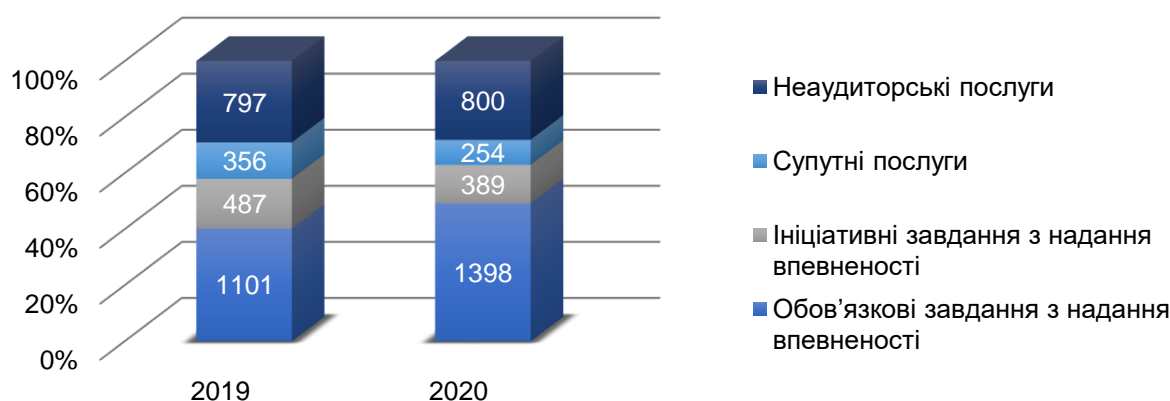
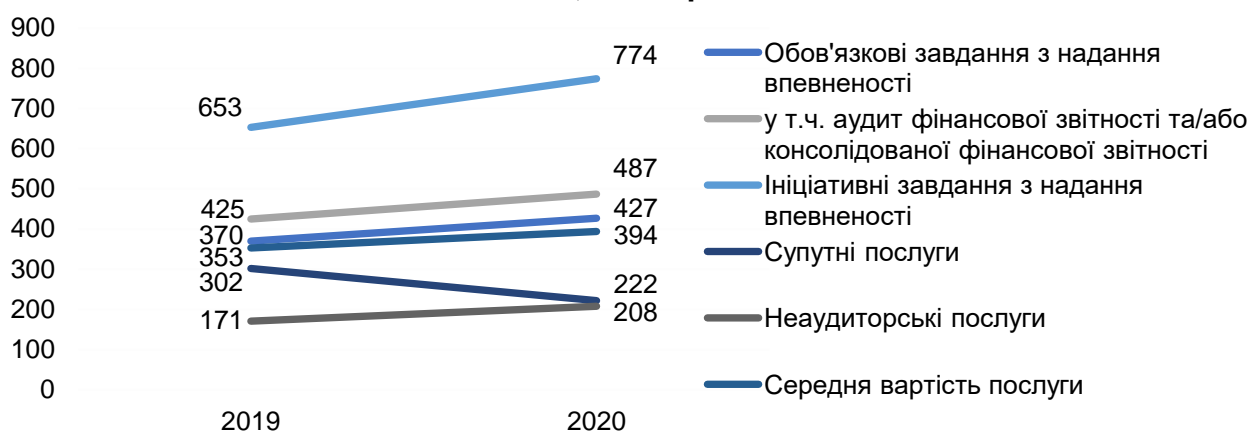

Рисунок 9. Середня вартість однієї послуги, наданої ПСІ, тис грн

Підсумовуючи все зазначене вище, можна зробити висновок про зростаючий тренд у розвитку ринку аудиторських послуг за проаналізований період. Більш детальна інформація про зазначені показники у табличному вигляді наведена у додатках до цього Звіту.

РОЗДІЛ II. КОНКУРЕНЦІЯ НА РИНКУ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ, НАДАНИХ ПІДПРИЄМСТВАМ, ЩО СТАНОВЛЯТЬ СУСІЛЬНИЙ ІНТЕРЕС

У цьому розділі проаналізовано рівень конкуренції на ринку аудиторських послуг в Україні. Аналіз проведений за розміром та характеристикою аудиторських фірм, які виконували завдання, групуючи аудиторські фірми на наступні три категорії:

- ✦ «велика четвірка» (Deloitte, EY, KPMG та PwC);
- ✦ інші мережі;
- ✦ аудиторські фірми, що не є членами мережі.

При цьому показники розглядаються для завдань, виконаних САД для ПСІ.

Аналіз сегменту ринку аудиторських послуг, наданих ПСІ, за категорією аудиторських фірм, що їх надавали

За проаналізований період у сегменті ринку аудиторських послуг, наданих ПСІ, зросла вартість послуг, наданих «великою четвіркою» (майже на 89 млн грн або на 14,5 %) та аудиторськими фірмами з інших мереж (на 70 млн грн або майже на 39 %), разом зі скороченням вартості послуг, наданих аудиторськими фірмами, що не входять до мереж (на 6 млн грн або на 4 %). Зазначені показники узагальнені у табл. 1 та рис. 10.

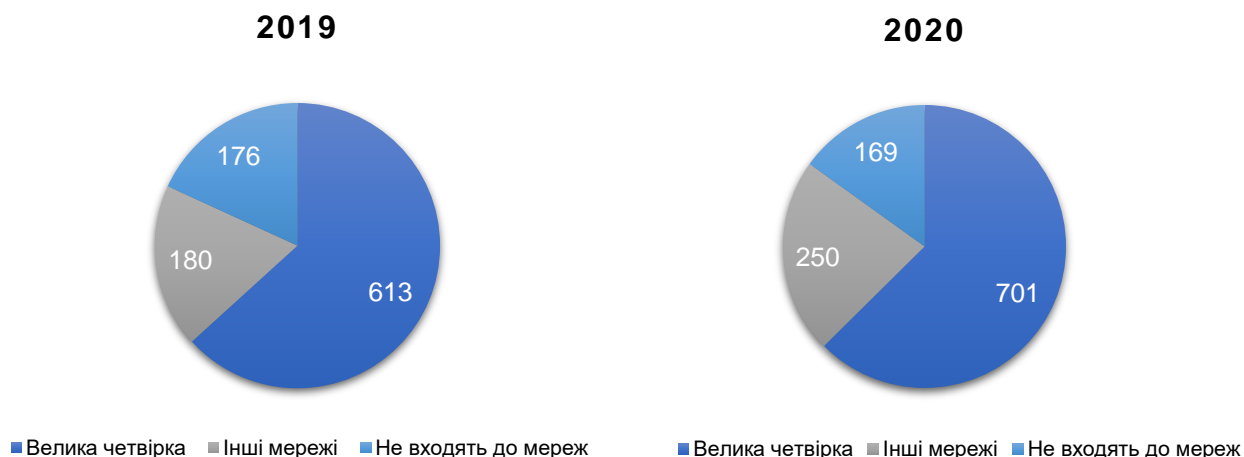
У структурі вартості послуг, наданих різними категоріями аудиторських фірм ПСІ, переважали виконані обов'язкові завдання з надання впевненості та ініціативні завдання з надання впевненості. Зокрема, у вартості послуг «великої четвірки» наданих ПСІ виконані обов'язкові завдання з надання впевненості становили 45,7 % (був проведений тільки аудит фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності), а ініціативні завдання з надання впевненості – 36,4 %. Для інших мережевих аудиторських фірм істотною є частка вартості виконаних обов'язкових завдань з надання впевненості – 72,8 % та невеликою часткою неаудиторських послуг (8 %). Аудиторські фірми, що не входять до мереж, виконували переважно за вартістю обов'язкові завдання з надання впевненості (55,8 %) та майже не надавали ініціативні завдання з надання впевненості (3,4 %).

Таблиця 1. Загальна вартість послуг, наданих ПСІ, млн грн

Показник	Велика четвірка		Інші мережі		Не входять до мереж		Разом	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Вартість послуг, млн грн	613	701	180	250	176	169	968	1120
Частка у загальній вартості послуг, %	63,2	62,6	18,6	22,3	18,1	15,1	100 %	100 %

Частка «великої четвірки» у загальній кількості виконаних обов'язкових завдань з надання впевненості становила 14,8 %, а ініціативних завдань з надання впевненості – 60,6 %. Для інших мережевих аудиторських фірм такі показники становили 33,4 % та 23,9 % відповідно. Аудиторські фірми, що не входять до мереж, виконали майже 52 % від загальної кількості обов'язкових завдань з надання впевненості та тільки 15,4 % від загальної кількості ініціативних завдань з надання впевненості. Порівняно з 2019 роком частка «великої четвірки» у загальній кількості виконаних обов'язкових завдань з надання впевненості зросла на 2 в. п., частка інших мережевих аудиторських фірм зросла на 10,3 в. п., а частка аудиторських фірм, що не входять до мереж, зменшилася на 12,3 в. п.

Рисунок 10. Загальна вартість послуг, наданих ПСІ, млн грн

У розрізі кількості виконаних завдань для ПСІ більша частка припадає на аудиторські фірми, що не входять до мереж (44,5%), хоча їх частка у кількості виконаних завдань істотно зменшилась за проаналізований період (табл. 2 та рис. 11). На «велику четвірку» та інші мережеві аудиторські фірми припадає відповідно 29,8% і 25,7%.

Таблиця 2. Загальна кількість виконаних завдань для ПСІ

Показник	Велика четвірка		Інші мережі		Не входять до мереж		Разом	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Кількість виконаних завдань, од	588	846	571	731	1582	1264	2741	2841
Частка у загальній кількості виконаних завдань, %	21,5	29,8	20,8	25,7	57,7	44,5	100 %	100 %

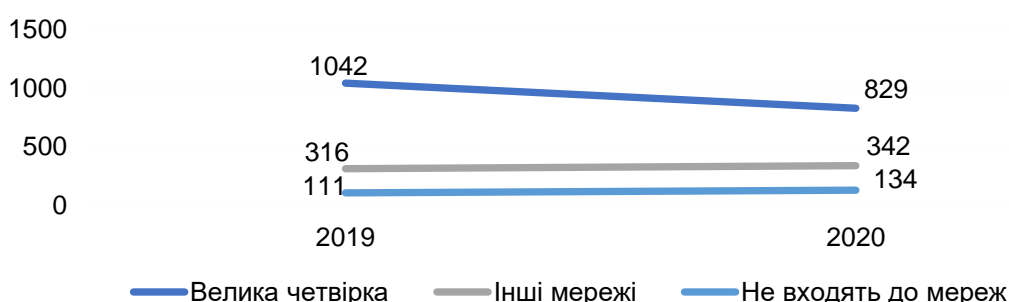
По структурі у кількості виконаних завдань для ПСІ у 2020 році (за матеріалами аналітичних таблиць) у «великої четвірки» переважають неаудиторські послуги (майже 44%, звертає на себе увагу тенденція істотного зростання виконання їх кількості більше, ніж у два рази за проаналізований період) та виконання ініціативних завдань із надання впевненості (майже 28%), що також ілюструє їх нижчу середню вартість у порівнянні із обов'язковими завданнями із надання впевненості. За кількістю виконаних завдань обов'язкові завдання із надання впевненості становлять найбільшу частку у інших мережевих аудиторських фірм (майже 64%, що на 19,3 в. п. більше, ніж у 2019 році) та аудиторських фірм, що не входять до мереж (57,4%, що на 12,9 в. п. більше, ніж у 2019 році).

Рисунок 11. Загальна кількість виконаних завдань для ПСІ, од

На рис. 12 проілюстрована середня вартість однієї послуги для ПСІ, яка була найбільшою для виконаних обов'язкових завдань з надання впевненості. За проаналізований період найбільшим цей показник був для «великої четвірки» – 829 тис грн у 2020 році, що на 20 % нижче або на 213 тис грн, ніж у 2019 році. При цьому загальна вартість однієї послуги, наданої «великою четвіркою», знизилась майже за всіма видами виконаних завдань. За проаналізований період зросла середня вартість однієї послуги для ПСІ, наданої іншими мережевими фірмами, з 316 тис грн до 342 тис грн за рахунок збільшення середньої вартості однієї послуги за всіма видами виконаних завдань, крім обов'язкових завдань з надання впевненості. За рахунок зростання загальної вартості однієї послуги для ПСІ за всіма видами завдань на 20,7 % збільшився середній розмір вартості однієї послуги для ПСІ, наданої аудиторськими фірмами, що не входять до мереж.

Рисунок 12. Загальна вартість однієї послуги для ПСІ, тис грн

Розрахункова вартість обов'язкового аудиту для великих, середніх, малих та мікропідприємств

На діаграмах нижче наведена аналітична інформація про розрахункову вартість завдання з обов'язкового аудиту та кількість людино-годин, витрачених різними категоріями САД на їх виконання для різних за розміром ПСІ.

Аудити великих ПСІ

За проаналізований період спостерігались різні тенденції для різних за розміром підприємств щодо вартості та трудомісткості виконання завдань з обов'язкового аудиту для великих ПСІ. Так, у «великої четвірки» спостерігалось зниження розрахункової середньої вартості виконання завдання з обов'язкового аудиту майже на 15 % або 332 тис грн разом майже зі співставним зниженням витрачених людино-годин для його виконання майже на 20 % або 494 людино-години. У інших мережеских аудиторських фірмах спостерігалось зниження розрахункової вартості виконання завдання з обов'язкового аудиту на 13 % або 80 тис грн. Проте, зросла розрахункова кількість витрачених людино-годин на 8 % або 68 людино-годин. Для аудиторських фірм, що не входять до мереж, за проаналізований період відбулось зростання розрахункової вартості виконання завдання з обов'язкового аудиту на 6 % або 15 тис грн та зниження розрахункової кількості витрачених людино-годин на 14 % або 92 людино-години. Зазначені тенденції графічно узагальнені на рис. 13 та 14 та можуть свідчити про відсутність у аудиторських фірм, окрім «великої четвірки», високої кореляції між розміром гонорару на проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності великих підприємств та кількістю людино-годин, необхідних для якісного виконання таких завдань. Це спостереження певною мірою властиве і для аудиту фінансової звітності середніх, малих та мікро ПСІ. Зазначене може свідчити про відсутність у зазначеній категорії САД прозорості ціноутворення аудиторських послуг.

Рисунок 13. Розрахункова середня вартість завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності великих ПСІ, тис грн

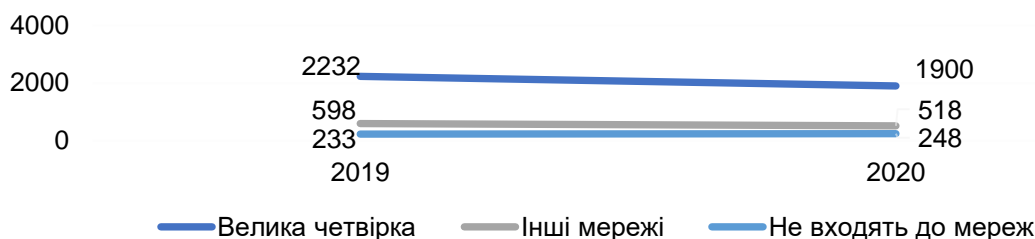
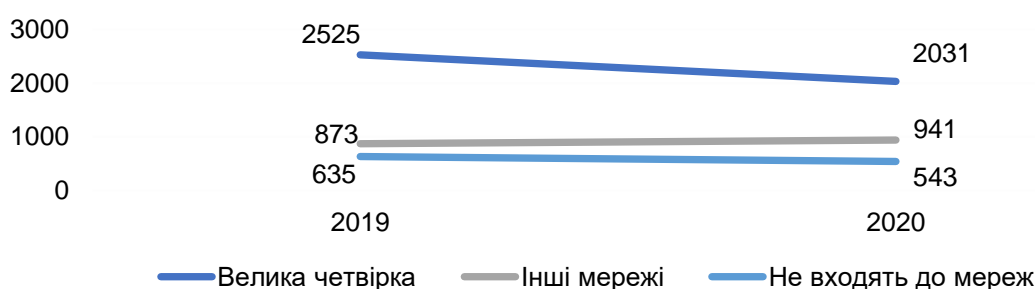

Рисунок 14. Розрахункова середня кількість людино-годин, витрачених САД на виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності великих ПСІ

Аудити середніх ПСІ

За проаналізований період знизилась розрахункова середня вартість виконання завдання з обов'язкового аудиту для середніх ПСІ та кількість розрахункових людино-годин, витрачених «великою четвіркою» та іншими мережевими аудиторськими фірмами (рис. 15 та 16). Зокрема, розрахункова вартість виконання «великою четвіркою» завдання з обов'язкового аудиту знизилась на 34 % або 369 тис грн разом із зменшенням майже на 26 % або 340 людино-годин, витрачених на його виконання. Зменшились також розрахункова середня вартість виконання завдання з обов'язкового аудиту середніх ПСІ іншими мережевими аудиторськими фірмами (на 21 тис грн або на 8 %) і розрахункова середня кількість людино-годин на їх виконання (на 230 людино-годин або 34 %). Розрахункова середня вартість завдання з обов'язкового аудиту середніх ПСІ, виконаних аудиторськими фірмами, що не входять до мереж, збільшилась на 15 тис грн або 12 % разом зі зменшенням на 56 людино-годин або 17 %, витрачених на його виконання.

Рисунок 15. Розрахункова середня вартість завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності середніх ПСІ, тис грн

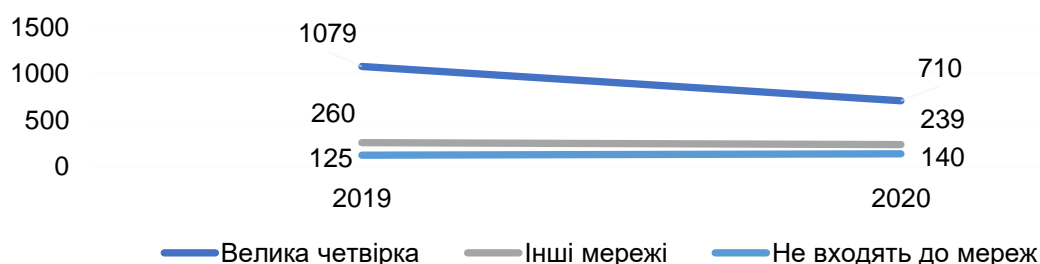
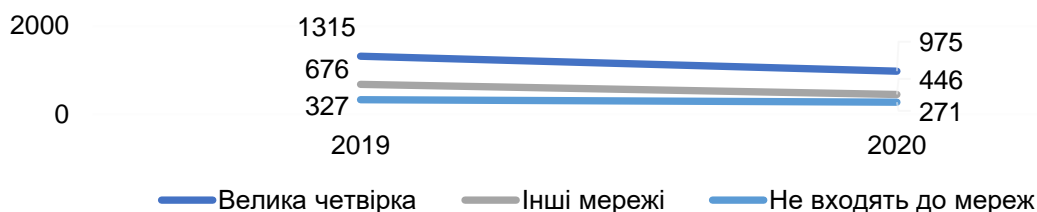

Рисунок 16. Розрахункова середня кількість людино-годин, витрачених САД на виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності середніх ПСІ

Аудити малих та мікро ПСІ

Щодо виконання завдання з обов'язкового аудиту малих та мікро ПСІ, то тенденції за проаналізований період є різними для різних категорій аудиторських фірм (рис. 17 та 18). У компанії «великої четвірки» зросла розрахункова середня вартість виконання завдання з обов'язкового аудиту на 219 тис грн або на 34 %, а також істотно збільшився показник розрахункової кількості людино-годин (на 91 % або на 428 людино-годин). У інших мережевих компаній знизилась розрахункова вартість виконання завдання з обов'язкового аудиту на 36 тис грн або 17 %, проте, зросла кількість витрачених людино-годин на 15 % або 51 людино-годину. У аудиторських фірм, що не входять до мереж, також зросла розрахункова вартість виконання завдання з обов'язкового аудиту на 18 тис грн або 30 % при незмінній величині витрачених розрахункових людино-годин.

Рисунок 17. Розрахункова вартість завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності малих та мікро ПСІ, тис грн

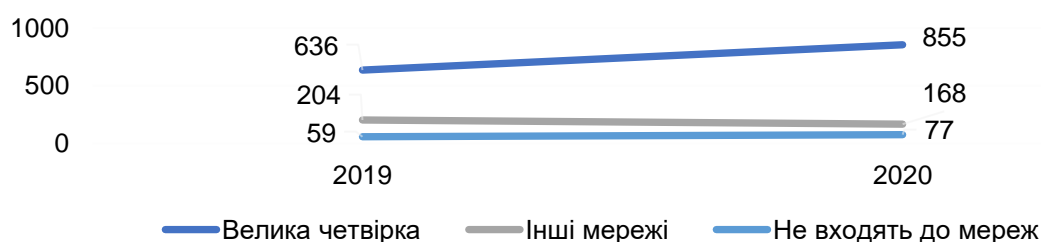
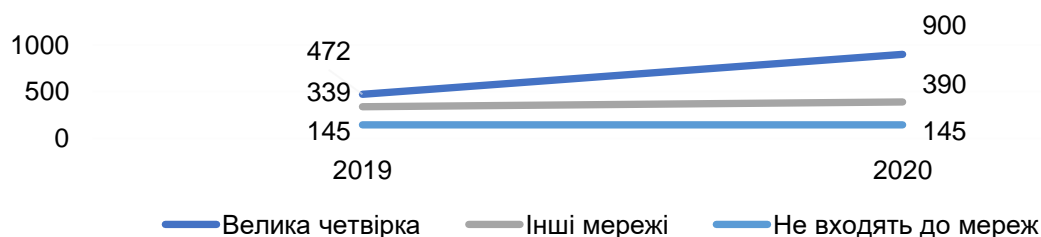

Рисунок 18. Розрахункова кількість людино-годин, витрачених САД на виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності малих та мікро ПСІ

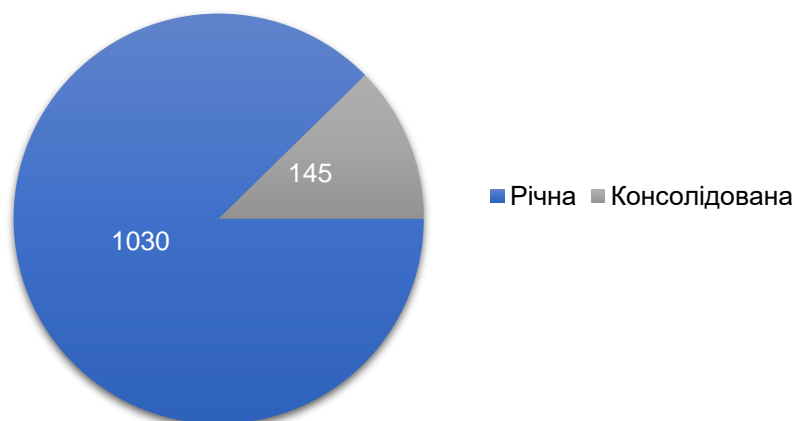

Аналіз результатів аудиту фінансової звітності ПСІ

У цьому та наступному підрозділах проаналізовано кількість та тип аудиторської думки щодо фінансової звітності за результатами обов'язкового аудиту фінансової звітності ПСІ, а також зміну САД у процесі проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності ПСІ.

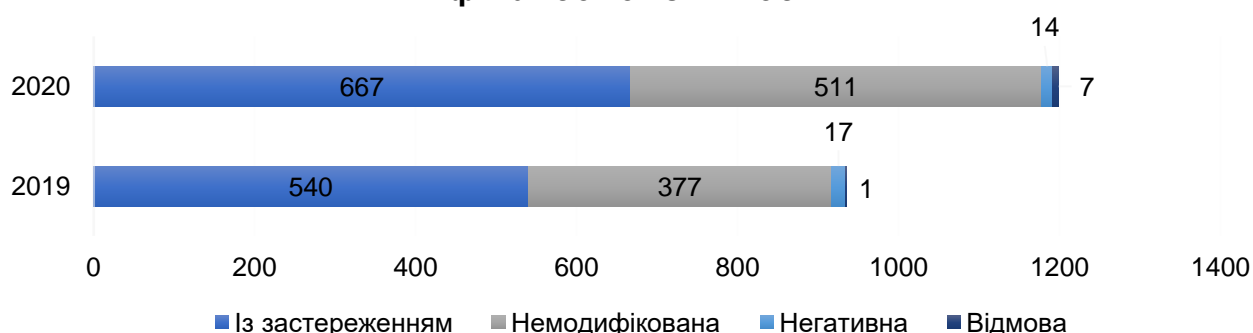
Як наведено на рис. 19, у 2020 році САД проведено обов'язковий аудит 1175 річних та консолідованих фінансових звітів ПСІ, з яких 1030 (87 %) річної фінансової звітності та 145 (13 %) консолідованої фінансової звітності.

Рисунок 19. Кількість річних та консолідованих фінансових звітів ПСІ, щодо яких САД були складені аудиторські звіти за результатами обов'язкового аудиту фінансової звітності

За проаналізований період серед висловлених думок САД за результатами обов'язкового аудиту ПСІ у 2020 році (рис. 20) переважали думки із застереженням (667 думок або 55,6 %), кількість яких істотно зросла у порівнянні з минулим роком, і немодифікована думка (511 думок або 42,6 %). Незначною у 2020 році була кількість висловлених негативних думок (14 або 1,2 % від загальної кількості), а також лише у 7 випадках (0,6 %) аудиторські фірми відмовились від висловлення думки.

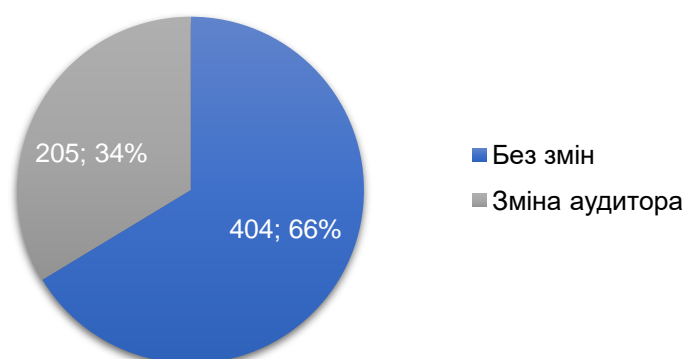
Рисунок 20. Аналіз результатів висловленої думки САД щодо здійсненого обов'язкового аудиту фінансової звітності ПСІ

Зміна ПСІ САД

За результатами проведеного вибіркового дослідження 609 ПСІ, які замовляли обов'язковий аудит своєї фінансової звітності за 2018 та 2019 роки, з них 66 % не змінювали САД, а у 34 % відбулась зміна САД.

Рисунок 21. Аналіз результатів вибіркового дослідження призначення САД ПСІ у 2020 році

За проаналізований період 205 ПСІ з 609 досліджених змінили САД .

До компаній «великої четвірки» перейшов аудит ПСІ:

- ➔ у 6 випадках від інших компаній «великої четвірки»;
- ➔ у 5 випадках від аудиторських фірм, які входять до інших мереж;
- ➔ у 8 випадках від аудиторських фірм, які не входять до мереж.

До аудиторських фірм, які входять до інших мереж, перейшов аудит ПСІ:

- ➔ у 10 випадках від компаній «великої четвірки»;
- ➔ у 54 випадках від інших аудиторських фірм, які входять до мереж;
- ➔ у 41 випадку від аудиторських фірм, які не входять до мереж.

До аудиторських фірм, які не входять до мереж, перейшов аудит ПСІ:

- ➔ у 2 випадках від компаній «великої четвірки»;
- ➔ у 11 випадках від аудиторських фірм, які є членами мереж;
- ➔ у 68 випадках від аудиторських фірм, які не є членами мереж.

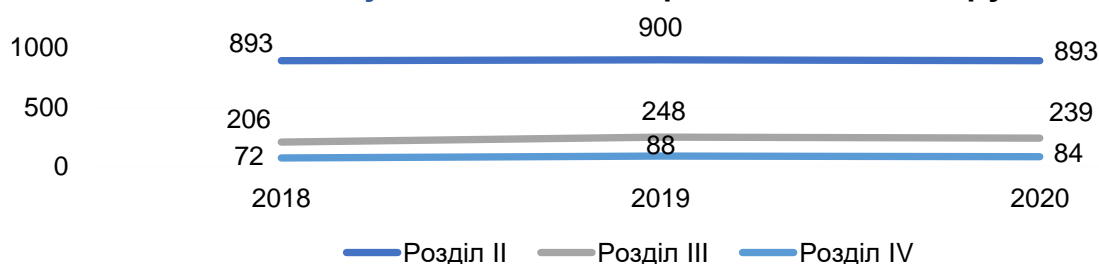
Протягом 2019-2020 років аудиторські фірми «великої четвірки» виграли проведення нових 19 аудитів та втратили 18, аудиторські фірми, які входять до інших мереж, виграли проведення 105 нових аудитів та втратили 70 і аудиторські фірми, які не входять до мереж, виграли проведення 81 аудиту і втратили 117. Це свідчить про тенденцію до переходу аудитів ПСІ від аудиторських фірм, які не входять до мереж, до мережевих фірм.

Підсумовуючи все вищезазначене, можна зробити висновок про те, що збільшується кількість ПСІ, які надають перевагу мережевим САД. В цілому, на основі проаналізованих показників можна стверджувати про те, що ринок цих послуг характеризується динамічністю розвитку. Більш детальна інформація про зазначені показники у табличному вигляді наведена у додатках до цього Звіту.

РОЗДІЛ III. СУБ'ЄКТИ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

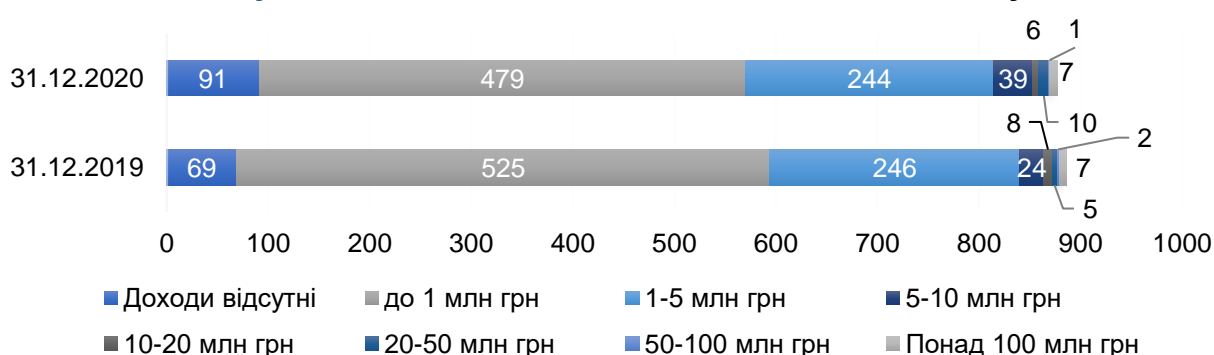
За проаналізований період кількість САД, яка включена у розділі II Реєстру, залишилась незмінною і становила 893 суб'єкти на кінець 2018 та 2020 років. Кількість САД із правом проведення обов'язкового аудиту, що включена у розділі III Реєстру зросла на 16 % або на 33 суб'єкти і становила 239 суб'єкти. Також зросла кількість САД, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності ПСІ (розділ IV Реєстру), на 12 суб'єктів або 16 % і становила 84 суб'єкти.

Рисунок 21. САД за розділами Реєстру

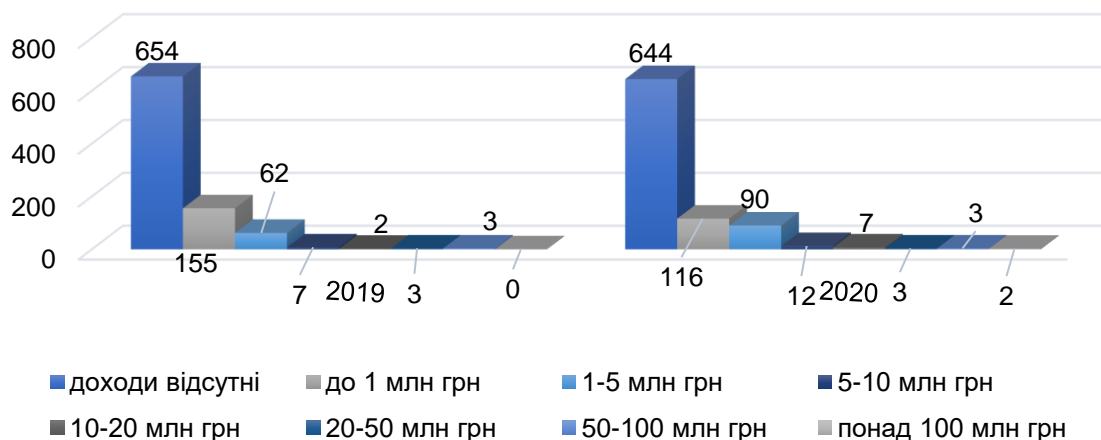
Наведені нижче діаграми показують кількість САД за розміром доходу. Так, за 2019 і 2020 роки більше половини доходу від аудиту в Україні було отримано 7 найбільшими САД. Найбільшу частку всього доходу від надання послуг отримали САД категорії з розміром доходу понад 100 млн грн. У кількісному вимірі більше половини САД (479 суб'єкти) отримують дохід до 1 млн грн. Майже на третину зросла кількість САД, в яких доходи відсутні.

Рисунок 22. Аналіз САД за доходом від послуг

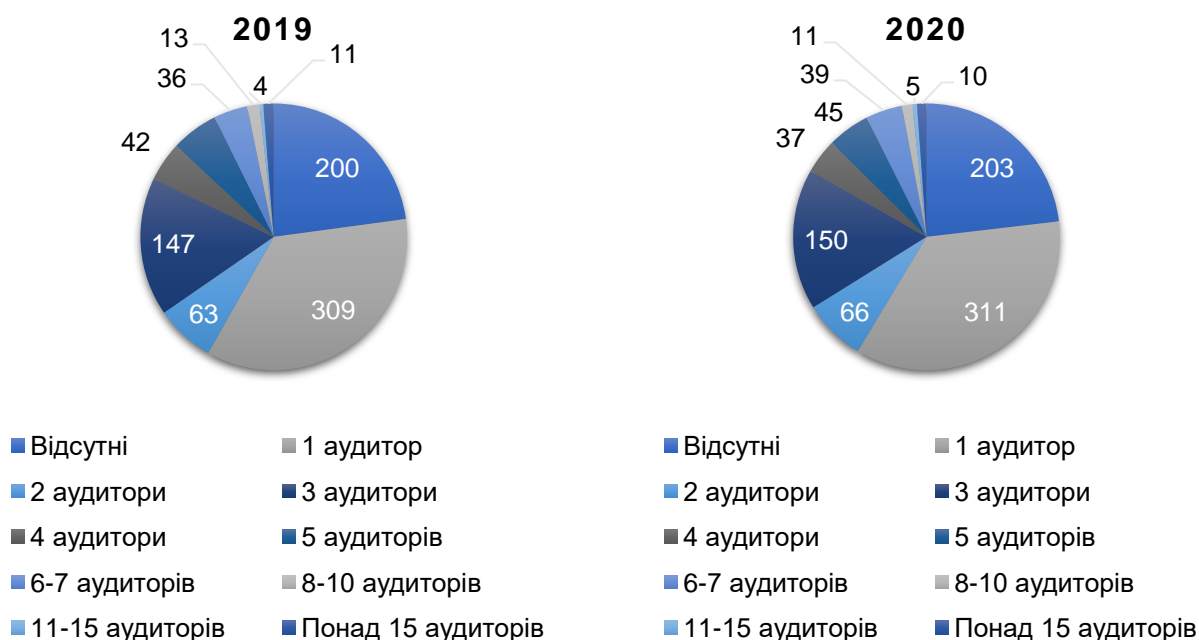
У розрізі наданих послуг з обов'язкового аудиту у 2019 році САД, які б отримали дохід більше 100 млн грн відсутні (рис. 23). У 2020 році у порівнянні із попереднім роком два САД отримали дохід більше 100 млн грн, який становив чверть від загального обсягу доходу від обов'язкового аудиту фінансової звітності. Також у 2020 році 3 САД отримали дохід від 50 до 100 млн грн або 24 % від загального обсягу доходу від обов'язкового аудиту фінансової звітності. Отже, у 2020 році 5 САД отримали майже 50 % від загального обсягу доходу від обов'язкового аудиту фінансової звітності.

Рисунок 23. Аналіз САД за доходом від обов'язкового аудиту фінансової звітності

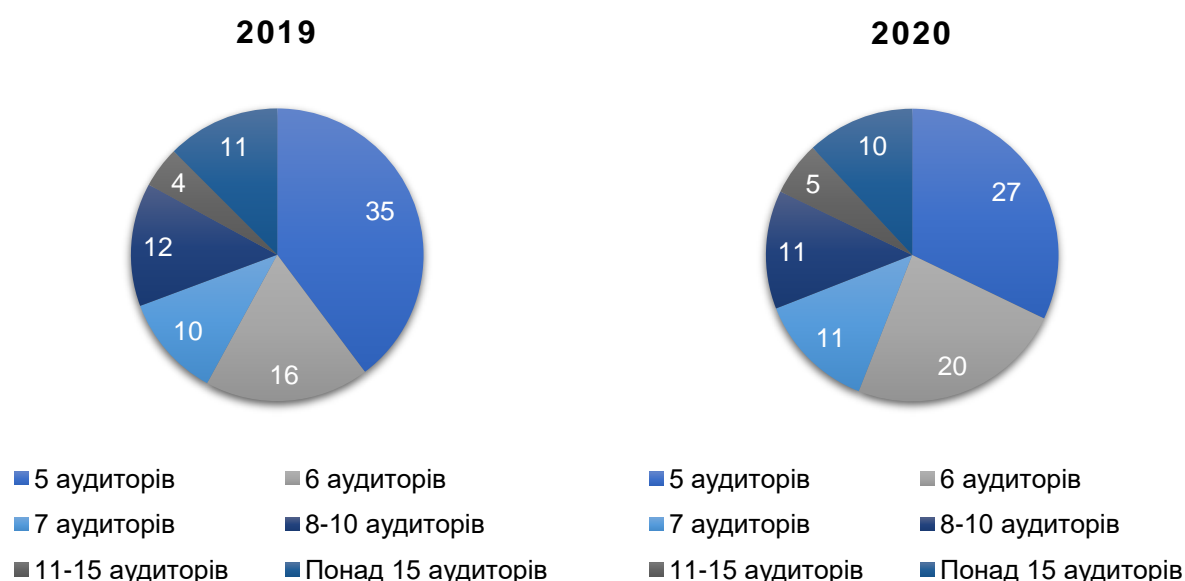
Щодо якісного складу персоналу САД на діаграмі нижче (рис. 24) наведено диференціацію САД за кількістю аудиторів, які працюють в них за основним місцем роботи. За проаналізований період тенденції майже не змінилися. У 2020 році у 203 САД або 23 % у штаті не було аудиторів, які працювали у їх складі за основним місцем роботи. У складі 311 САД або 35 % лише 1 аудитор працював за основним місцем роботи. Тільки у складі 10 САД працювало більше 15 аудиторів за основним місцем роботи.

Рисунок 24. Аналіз САД за кількістю аудиторів, які працюють у їх складі за основним місцем роботи

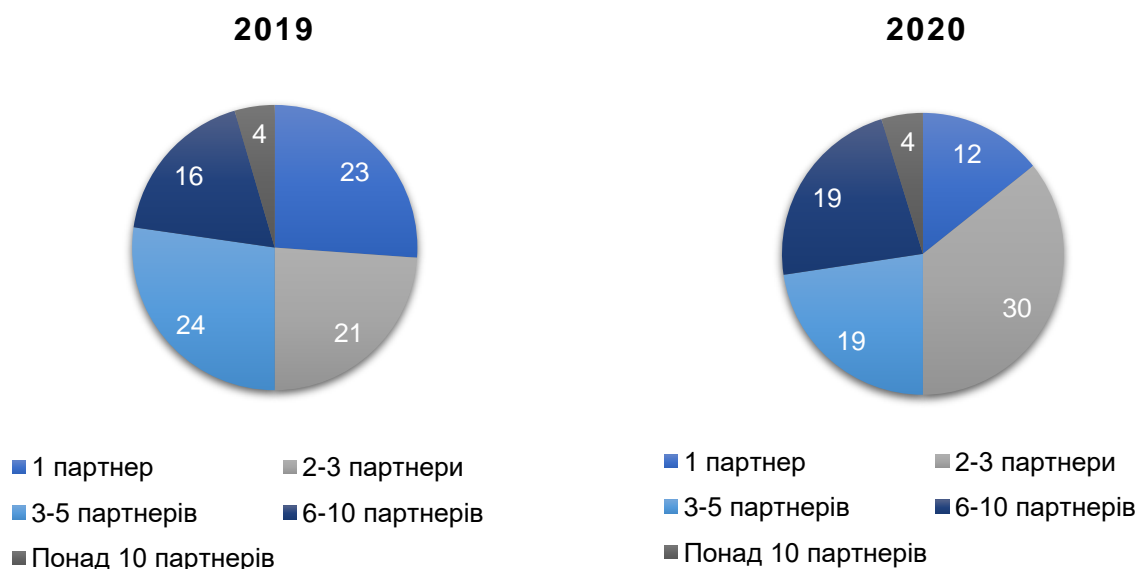
Аналогічна інформація узагальнена на рис. 25 для САД, що мають право проводити аудит ПСІ. У 2020 році у складі більшості САД (27 суб'єктів або 32 %), які мають право проводити аудит ПСІ, за основним місцем роботи працювало 5 аудиторів. Більше 15 аудиторів за основним місцем роботи працювало у 10 САД, що мають право проводити аудит ПСІ.

Рисунок 25. Аналіз САД, які мають право проводити аудит ПСІ, за кількістю аудиторів, які працюють у їх складі за основним місцем роботи

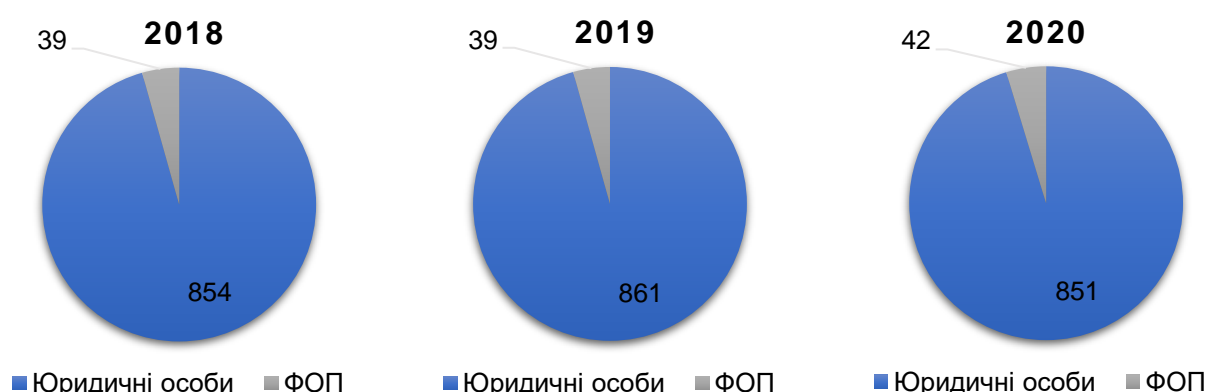

На рис. 26 узагальнений аналіз САД, які мають право проводити аудит ПСІ, за кількістю ключових партнерів з аудиту. У 2020 році у більшість САД, які мають право проводити аудит ПСІ, мали 2-3 ключових партнерів з аудиту.

Рисунок 26. Аналіз САД, які мають право проводити аудит ПСІ, за кількістю ключових партнерів з аудиту

Як наведено на рис. 27, упродовж 2018-2020 років співвідношення САД у розрізі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців залишалось фактично незмінним: переважали САД, зареєстровані, як юридичні особи, що обумовлене комплексністю послуг, що надаються.

Рисунок 27. САД в розрізі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців

Як наведено на рис. 28, переважна кількість САД – юридичних осіб є за організаційно-правовою формою товариствами з обмеженою відповідальністю, лише 5 САД є приватними акціонерними товариствами. За період 2018–2020 роки співвідношення організаційно-правових форм САД фактично не змінювалось.

Рисунок 28. САД за організаційно-правовими формами

Підсумовуючи вищезазначене, за проаналізований період кількість САД, істотно не змінилась. При цьому, за 2019 і 2020 роки більше половини доходу від надання послуг в Україні було отримано 7 найбільшими САД. Найбільшу частку всього доходу від надання послуг отримали САД категорії з розміром доходу понад 100 млн грн. Майже половину від загального обсягу доходу від послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності отримали 5 найбільших САД. Більш детальна інформація про зазначені показники у табличному вигляді наведена у додатках до цього Звіту.

РОЗДІЛ IV. АУДИТОРИ

За проаналізований період зареєстрована кількість аудиторів у розділі I «Аудитори» Реєстру залишилась майже незмінною – 2725 осіб на кінець 2018 року і 2713 осіб на кінець 2020 року.

На рис. 29 відображено динаміку кількості аудиторів у період з 2018 до 2020 років.

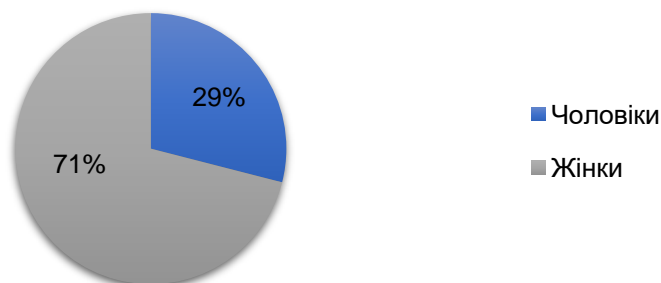

За період часу з 2018 по 2020 роки кількість зареєстрованих в Реєстрі аудиторів фактично не змінилась склавши 2,7 тис осіб на кінець 2020 року (табл. 3). Гендерне співвідношення також залишилось незмінним та склало 71 % жінок і 29 % чоловіків відповідно (рис. 30).

Таблиця 3. Кількість та гендерна структура аудиторів

Показники	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Аудитори, осіб	2 725	2 720	2 713
з них, %:			
чоловіків	29 %	29 %	29 %
жінок	71 %	71 %	71 %

Рисунок 30. Гендерна структура аудиторів

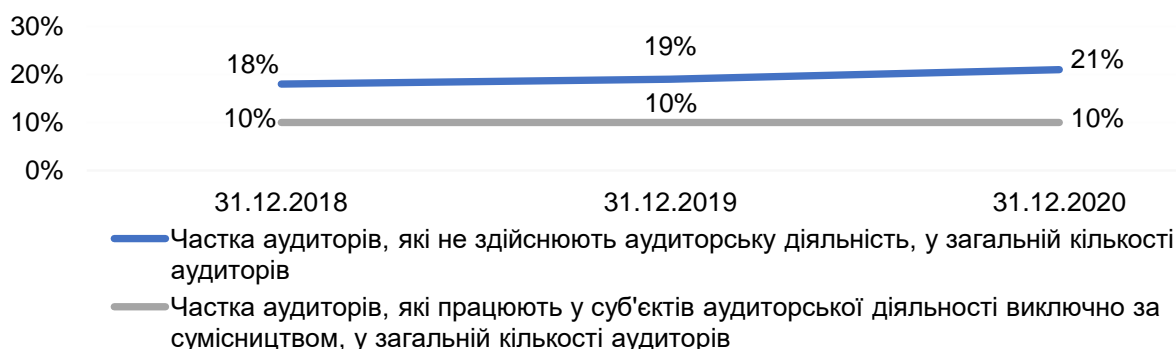

За період з 2018 по 2020 роки збільшилась кількість аудиторів, які не здійснюють аудиторську діяльність у складі САД, та склала 560 осіб, що складає 21 % від загальної кількості (дані узагальнені у табл. 4 та рис. 31).

Таблиця 4. Кількість аудиторів, які не здійснюють аудиторську діяльність за основним місцем роботи

Показники	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Аудитори, які не здійснюють аудиторську діяльність у складі САД, осіб	498	515	560
Частка аудиторів, які не здійснюють аудиторську діяльність, у загальній кількості аудиторів	18 %	19 %	21 %
Аудитори, які працюють у САД виключно за сумісництвом, осіб	281	272	267
Частка аудиторів, які працюють у САД виключно за сумісництвом, % у загальній кількості аудиторів	10 %	10 %	10 %

Рисунок 31. Аудитори, які не здійснюють аудиторську діяльність у складі САД, осіб

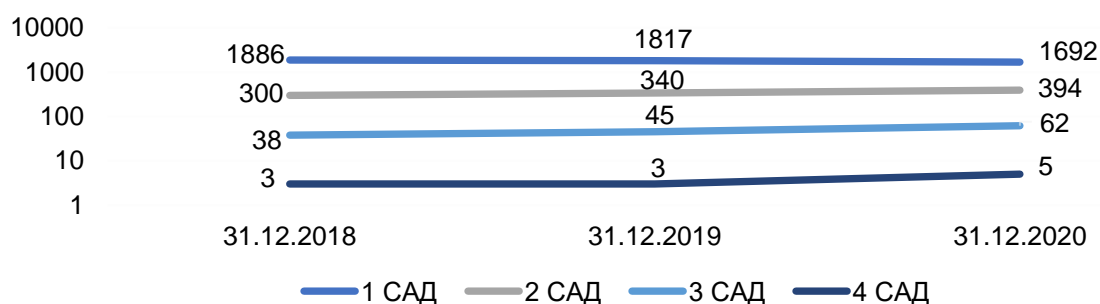

Упродовж 2018–2020 років переважна більшість аудиторів здійснювали аудиторську діяльність у складі одного САД. Проте, спостерігається тенденція до збільшення кількості аудиторів, які працюють у складі більше ніж одного САД – з 15 % у 2018 році до 22 % у 2020 році (дані узагальнені у таблиці 5 та рис. 32).

Таблиця 5. Кількість аудиторів, які здійснюють аудиторську діяльність у складі одного і більше САД, осіб

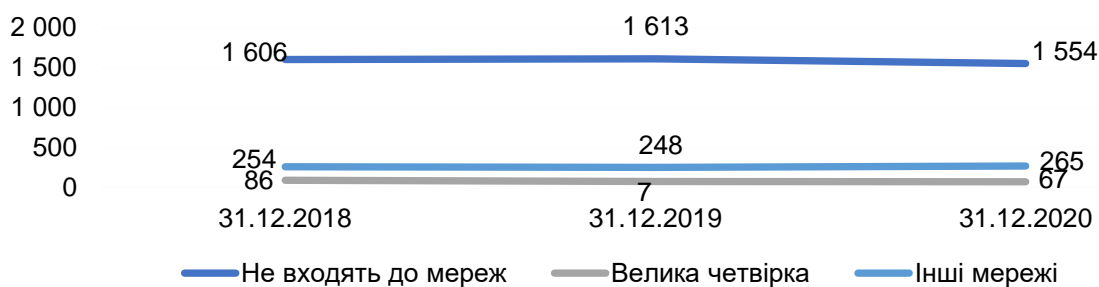
Кількість САД, у яких працює 1 аудитор	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
1	1886	1817	1692
2	300	340	394
3	38	45	62
4	3	3	5
Разом	2227	2205	2153

Рисунок 32. Аудитори, які здійснюють аудиторську діяльність у складі одного і більше САД, осіб

Переважна більшість аудиторів у 2018-2020 роках працювали за основним місцем роботи у немережевих САД. При цьому співвідношення між аудиторами, які працюють не в мережевих САД, «великій четвірці» та інших мережевих САД залишалось фактично незмінним.

Рисунок 33. Аудитори, які працюють за основним місцем роботи у САД за категорією САД, осіб

При цьому, як наведено у таблиці 6 і рис. 34, частка аудиторів, які працюють за основним місцем роботи у складі САД, що є членами аудиторських мереж до загальної кількості таких аудиторів, за три роки поспіль залишалось практично незмінною і становила 17-18 %.

Таблиця 6. Співвідношення кількості аудиторів, які працюють за основним місцем роботи у складі САД, що є членами аудиторських мереж та в немережєвих САД

Показники	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Мережєві САД	17 %	17 %	18 %
САД, які не входять до мереж	83 %	83 %	82 %

Рисунок 34. Співвідношення кількості аудиторів, які працюють за основним місцем роботи у складі САД, що є членами аудиторських мереж та в немережєвих САД на 31.12.2020

За проаналізований період поступово зростає кількість аудиторів, які працюють у складі САД, та мають сертифікати (дипломи), які свідчать про високий рівень знань з МСФЗ. Відбувається це переважно за рахунок отримання дипломів DipIFR (ACCA) та дипломів інших визнаних професійних організацій, крім ACCA (табл. 7). При цьому, половина працівників із дипломом DipIFR (ACCA) працює у немережєвих САД.

Таблиця 7. Кількість аудиторів, які працюють у складі САД, та мають сертифікати (дипломи), які свідчать про високий рівень знань з МСФЗ, осіб

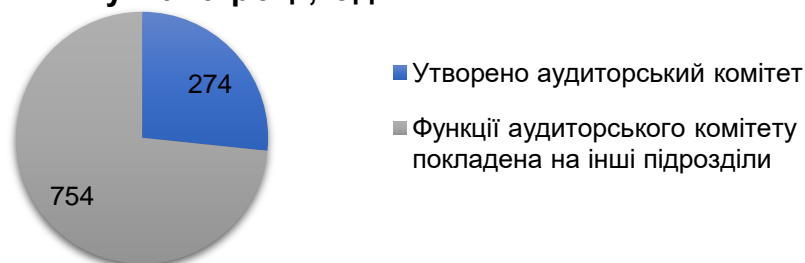
Найменування професійної організації / диплому	31.12.2019	31.12.2020
ACCA (членство)	82	80
DipIFR (ACCA)	326	334
Інші	8	28
Разом	416	442

Підсумовуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що кількість аудиторів та їх гендерна структура істотно не змінилися. Також спостерігалася тенденція до збільшення кількості аудиторів, які працюють у складі більше ніж одного САД. Також поступово зростає кількість аудиторів, які працюють у складі САД, та мають сертифікати (дипломи), які свідчать про високий рівень знань з МСФЗ. Більш детальна інформація про зазначені показники у табличному вигляді наведена у додатках до цього Звіту.

РОЗДІЛ V. ДІЯЛЬНІСТЬ АУДИТОРСЬКИХ КОМІТЕТІВ

У 2020 році серед ПСІ, про які прозвітували САД до ОСНАД, у 274 ПСІ або 27 % був утворений аудиторський комітет, а у 754 ПСІ або 73 % функції аудиторського комітету покладена на інші підрозділи.

Рисунок 35. ПСІ за організацією функції аудиторських комітетів у 2020 році, од.

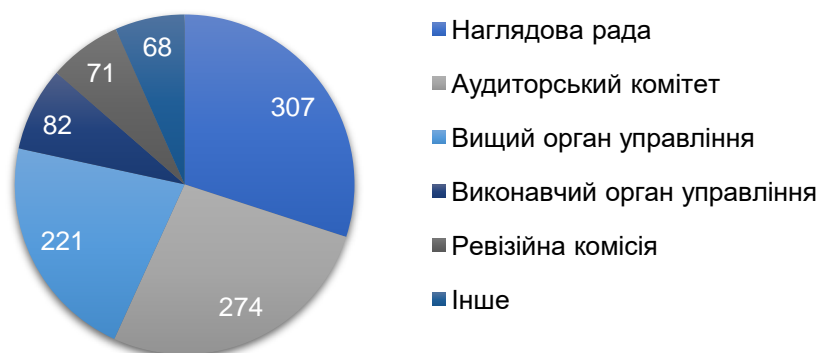
У більшості випадків додатковий звіт для аудиторського комітету надавався наглядовій раді та аудиторському комітету.

Таблиця 8. Аналіз ПСІ за органом, якому САД було надано додатковий звіт аудиторському комітету у 2020 році, од.

Орган, якому надавався додатковий звіт для аудиторського комітету	Кількість підприємств, од	% до загальної кількості ПСІ
Наглядова рада	307	30
Аудиторський комітет	274	27
Вищий орган управління	221	21
Виконавчий орган управління	82	8
Ревізійна комісія	71	7
Інше	68	7
Разом	1028	100

Проте у більшості випадків у 2020 році САД на проведення обов'язкового аудиту був призначений неаудиторським комітетом (тільки 28 підприємств або 3 %), а вищим

Рисунок 36. Аналіз ПСІ, за органом, якому САД було надано додатковий звіт аудиторському комітету, у 2020 році

органом управління (460 підприємств або 44 %) і наглядовою радою (401 підприємство або 39 %).

У більшості ПСІ функції аудиторського комітету покладена на інші підрозділи. Більш детальна інформація про зазначені показники у табличному вигляді наведена у додатках до цього Звіту.

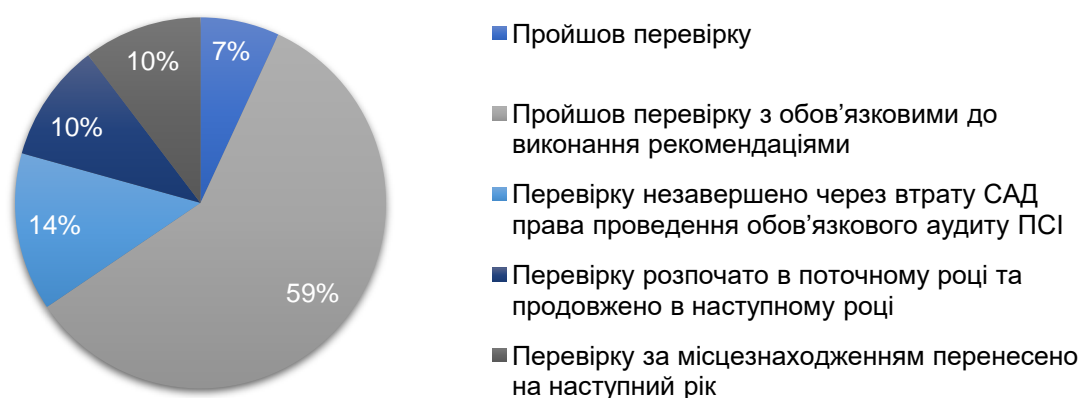
РОЗДІЛ VI. РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРЕВІРОК З КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ

За проаналізований період, як узагальнено у табл. 9 і рис. 37, переважна більшість САД з розділу IV Реєстру пройшли перевірку з контролю якості з обов'язковими до виконання рекомендаціями (у 2020 році 17 САД або 59 %). У 2020 році також було 3 САД, перевірку яких за місцезнаходженням було перенесено на наступний рік.

Таблиця 9. Аналіз результатів перевірок з контролю якості аудиторських послуг САД розділу IV Реєстру

Статус перевірок	2019		2020	
	Кількість САД	% від загальної кількості	Кількість САД	% від загальної кількості
Пройшов перевірку	1	6 %	2	7 %
Пройшов перевірку з обов'язковими до виконання рекомендаціями	8	50 %	17	59 %
Перевірку не завершено через втрату САД права проведення обов'язкового аудиту ПСІ	5	31 %	4	14 %
Перевірку розпочато в поточному році та продовжено в наступному році	2	13 %	3	10 %
Перевірку за місцезнаходженням перенесено на наступний рік	-	-	3	10 %
Разом	16	100 %	29	100 %

Рисунок 37. Результати перевірок з контролю якості протягом 2019–2020 років, САД розділу IV Реєстру

Ризики, що виникають внаслідок значної кількості недоліків у роботі САД.

Майже 86 % САД від загальної кількості САД, щодо яких у 2019 та 2020 роках Інспекцією прийнято рішення про результати перевірки, мали хоча б один недолік запровадженої ними системи контролю якості, який вимагав вжиття заходів щодо його усунення.

Найбільш розповсюджені недоліки функціонування внутрішньої системи контролю якості САД в основному пов'язані з:

- ➔ неефективністю моніторингу контролю якості, недотриманням вимог щодо його періодичності, своєчасності проведення та повноти;
- ➔ недостатньою увагою САД до виправлення недоліків, які були встановлені моніторингом контролю якості;
- ➔ недостатнім рівнем забезпечення об'єктивності осіб, відповідальних за огляди контролю якості до подання аудиторського звіту та додаткового звіту для аудиторського комітету, та/або виконання моніторингу;
- ➔ недоліками застосовної методології аудиту фінансової звітності, включаючи підходи до оцінювання ризиків суттєвого викривлення, а також визначення дій аудитора у відповідь на оцінені ризики;
- ➔ недотриманням вимог щодо завершення формування остаточних файлів із виконаних завдань, недостатнім забезпеченням безпечного зберігання, цілісності і відновлюваності аудиторської документації;
- ➔ недостатнім рівнем відслідковування завантаженості партнерів із завдань та реагування на таку завантаженість для недопущення зниження якості надання аудиторських послуг;
- ➔ недосконалістю запровадженої системи оцінювання та винагороди персоналу САД, включаючи оцінювання і винагороду партнерів із завдань, яка б стимулювала перш за все прихильність всіх категорій працівників до якості;
- ➔ відсутністю достатніх заходів моніторингу у сфері безперервного навчання персоналу, недотриманням окремих політик щодо навчання та підвищення кваліфікації персоналу;
- ➔ недостатнім контролем за процесом щорічного підтвердження персоналом політик та процедур щодо незалежності, повідомлення працівників САД з політиками і процедурами з контролю якості та змін до них;
- ➔ недостатністю заходів САД для ідентифікації та оцінки конфлікту інтересів від надання неаудиторських послуг, зокрема щодо послуг, які надають його пов'язаними сторонами.

Зазначені недоліки, а також частота їх ідентифікації при перевірках з контролю якості свідчать про існування ризику недосягнення в повній мірі такими аудиторськими фірмами цілі визначеної Міжнародним стандартом контролю якості 1 «Контроль якості для фірм, що виконують аудити та огляди фінансової звітності, а також інші завдання з надання впевненості і супутні послуги», яка полягає у створенні та підтримуванні такої системи контролю якості, яка надала достатню впевненість у тому, що:

- ➔ сама фірма та її персонал діють відповідно до професійних стандартів, законодавчих і регуляторних вимог; та
- ➔ звіти, які надаються фірмою або партнерами із завдання, відповідають обставинам.

Понад 89 % перевірених у 2019-2020 роках САД зазнавали труднощів в отриманні прийнятних аудиторських доказів в достатньому обсязі, складанні належної аудиторської документації, перевірки облікових записів, адекватної оцінки аудиторських ризиків та прояві належної професійної обережності, ретельності та скептицизму, що вкрай важливо для забезпечення якісного аудиту.

Одним з найчастіших недоліків є недостатність або відсутність документації щодо конкретних етапів аудиту, що підтверджує відповідність вимогам тих чи інших стандартів аудиту. Зазначене унеможливорює пересвідчитися в діях партнера із завдання чи інших членів команди із завдання.

Іншими найбільш розповсюдженими областями аудиту, в яких при перевірках з контролю якості встановлювалися недоліки, були:

- ➔ оцінювання ризиків суттєвого викривлення;
- ➔ процедури розгляду шахрайства;
- ➔ адекватність подання та розкриття інформації у фінансовій звітності;

- внутрішні контролю та їх тестування;
- облікові оцінки;
- пов'язані сторони;
- процедури по суті щодо суттєвих статей фінансової звітності;
- складання аудиторського звіту.

Велика кількість недоліків, які відносяться до застосування більшості ключових міжнародних стандартів аудиту, призводить до існування підвищеного ризику не отримання такими аудиторськими фірмами обґрунтованої впевненості у тому, що фінансова звітність у цілому не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства чи помилки. Наслідком цього може бути надання аудиторського звіту щодо фінансової звітності, який не відповідатиме обставинам.

У разі виявлення недоліків відповідному САД надаються обов'язкові до виконання рекомендації щодо їх виправлення та встановлюються строки їх виправлення, але не більше дванадцяти місяців з дати завершення перевірки.

У разі невиконання обов'язкових до виконання рекомендацій, наданих за результатами проведення перевірок з контролю якості, Інспекція направляє до Ради нагляду подання про застосування стягнень.

Більш детальна інформація щодо результатів перевірок з контролю якості аудиторських послуг, найбільш розповсюджених недоліків і наданих рекомендацій щодо їх усунення наведено у Звіті про діяльність Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю за 2020 рік.

Звіт про діяльність Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю за 2020 рік

РОЗДІЛ VII. РЕЗУЛЬТАТИ ДИСЦИПЛІНАРНИХ ПРОВАДЖЕНЬ

За проаналізований період змінилась структура розподілу САД, до яких застосовувались стягнення. Так, у 2019 році переважна більшість стягнень застосовувалась до САД розділу III Реєстру (84,6 % або 22 САД).

У 2020 році стягнення застосовувалися майже до однакової кількості САД розділу II Реєстру (15 або 43 %) та розділу III Реєстру (14 або 40 %), а найменша кількість стягнень – до САД розділу IV Реєстру (6 або 17 %).

Рисунок 38. Кількість САД, до яких застосовувалися стягнення у 2019 році, од.

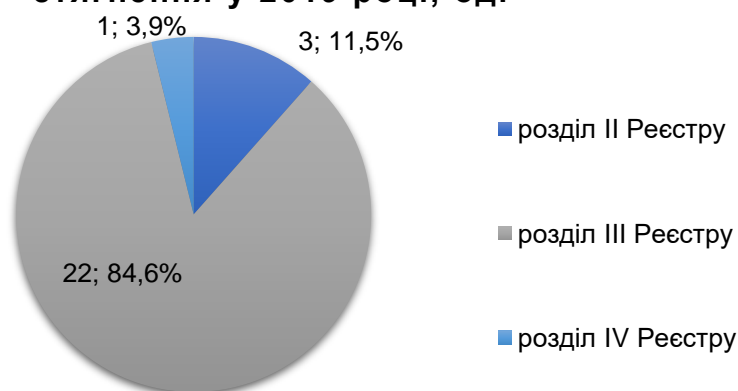
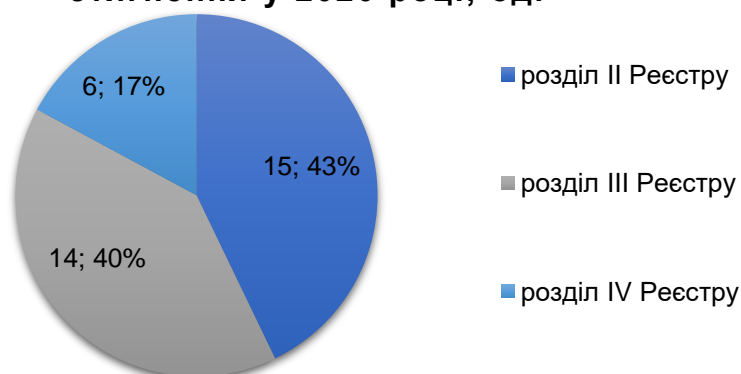

Рисунок 39. Кількість САД, до яких застосовувалися стягнення у 2020 році, од.

Більш детальна інформація про зазначені показники у табличному вигляді наведена у додатках до цього Звіту.

ВИСНОВКИ

За результатами моніторингу якості ринку аудиторських послуг та конкуренції у 2020 році відбулось кількісне і якісне зростання показників ринку аудиторських послуг в порівнянні з 2019 роком.

Обсяг ринку послуг за рік зріс майже на 11 %. Це зумовлено прискореним зростанням загальної вартості послуг, наданих всіма категоріями САД різним типам підприємств, що дозволило нівелювати вплив зменшення загальної кількості наданих САД супутніх та неаудиторських послуг.

Частка «великої четвірки» у загальній вартості послуг, наданих ПСІ, зменшилася на 0,6 в. п. і склала 62,6 %. При цьому на 3,6 в. п. з 18,6 % до 22,3 % зросла частка інших мережевих САД одночасно зі зменшенням на 3 в. п. до 15,1 % частки САД, що не входять до мереж.

Частка мережевих САД у загальній кількості виконаних завдань для ПСІ збільшилася на 13,2 в. п. за рахунок зменшення з 57,7 % до 44,5 % частки САД, що не входять до мереж.

Серед досліджених ПСІ 34 % змінили САД для проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності, проте це не суттєво вплинуло на концентрацію фірм «великої четвірки» на ринку. Слід відзначити, що збільшується кількість ПСІ, які при виборі САД надають перевагу мережевим фірмам.

У цілому, можна стверджувати про те, що сегмент ринку послуг для ПСІ характеризується динамічністю розвитку. Незважаючи на те, що «велика четвірка» займає домінуюче становище за вартістю послуг, наданих ПСІ, їхня частка у кількості таких послуг не свідчить про відсутність або значну обмеженість ринкової конкурентоспроможності. Найбільший потенціал до зростання частки на ринку демонструють інші мережеві САД.

Мережеві САД в середньому витрачають значно більше часу на проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності ПСІ аніж САД, що не входять до мереж. Це разом із більшою вартістю в мережевих САД однієї людино-години продовжує впливати і на вищу середню вартість їх послуг.

Слід зазначити про відсутність у аудиторських фірм, окрім «великої четвірки», високої кореляції між розміром гонорару на проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності ПСІ та кількістю людино-годин, необхідних для якісного виконання таких завдань. Зазначене може свідчити про відсутність у зазначеній категорії САД прозорості ціноутворення аудиторських послуг.

У більшості ПСІ функції аудиторського комітету покладена на інші підрозділи.

Структура Реєстру, включаючи кількість аудиторів та САД, за два роки істотно не змінилась. Більше половини доходу від аудиту було отримано 7 найбільшими САД. Найбільшу частку всього доходу від надання послуг отримали САД категорії з розміром доходу понад 100 млн грн. Майже половину від загального обсягу доходу від обов'язкового аудиту фінансової звітності отримали 5 найбільших САД.

Кількість аудиторів та їх гендерна структура істотно не змінилися. Також спостерігалася тенденція до збільшення кількості аудиторів, які працюють у складі більше ніж одного САД. Також поступово зростає кількість аудиторів, які працюють у складі САД, та мають сертифікати (дипломи), які свідчать про високий рівень знань з МСФЗ.

Протягом періоду стягнення застосовувалися майже до однакової кількості САД розділу II Реєстру та розділу III Реєстру, найменша кількість до розділу IV Реєстру.

У додатках до цього Звіту до кожного його розділу наведені аналітичні показники у табличному вигляді, а також результати проведеного анкетування САД, що мають право проводити обов'язковий аудит ПСІ.

ДОДАТОК 1 – АНАЛІТИЧНІ ТАБЛИЦІ ДО РОЗДІЛУ I «РОЗМІР ТА ХАРАКТЕРИСТИКИ РИНКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ»

Таблиця 1. Загальна кількість завдань, виконаних САД, по розділам Реєстру, од

Тип підприємства	Розділ II		Розділ III		Розділ IV		Разом	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
ПСІ	455	363	331	134	1955	2344	2741	2841
Середні	892	793	540	831	1477	1802	2909	3426
Малі, мікро	11575	10531	5812	5177	4513	3544	21900	19252
Інші	1710	1951	2178	1856	1806	2107	5694	5914
Разом	14632	13638	8861	7998	9751	9797	33244	31433

Таблиця 2. Загальна вартість послуг, наданих САД, по розділам Реєстру, тис грн

Тип підприємства	Розділ II		Розділ III		Розділ IV		Разом	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
ПСІ	38957	33061	25087	15189	904431	1072070	968475	1120319
Середні	63942	61117	36014	71742	396106	491607	496062	624465
Малі, мікро	320999	342133	163883	167726	356249	335586	841131	845446
Інші	53436	51216	22455	20679	489328	513334	565219	585229
Разом	477334	487527	247439	275336	2146114	2412597	2870887	3175460

Таблиця 3. Середня вартість однієї послуги, наданої САД, по розділам Реєстру, тис грн

Тип підприємства	Розділ II		Розділ III		Розділ IV		Разом	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
ПСІ	85,6	91,1	75,8	113,4	462,6	457,4	353,3	394,3
Середні	71,7	77,1	66,7	86,3	268,2	272,8	170,5	182,3
Малі, мікро	27,7	32,5	28,2	32,4	78,9	94,7	38,4	43,9
Інші	31,2	26,3	10,3	11,1	270,9	243,6	99,3	99,0
Середня вартість однієї послуги	32,6	35,7	27,9	34,4	220,1	246,3	86,4	101,0

Таблиця 4. Зміни загальної кількості завдань, виконаних САД

Тип підприємства	Кількість, од.		Темп приросту		Частка, %		
	2019	2020	Од.	%	2019	2020	Зміна, в. п.
ПСІ	2741	2841	100	3,6	8,2	9,0	0,8
Середні	2909	3426	517	17,8	8,8	10,9	2,1
Малі, мікро	21900	19252	-2648	-12,1	65,9	61,2	-4,7
Інші	5694	5914	220	3,9	17,1	18,8	1,7
Разом	33244	31433	-1811	-5,4	x	x	x

Таблиця 5. Загальна вартість послуг, наданих САД

Тип підприємства	Вартість, тис грн		Приріст		Частка, %		
	2019	2020	млн грн	%	2019	2020	Зміна, в. п.
ПСІ	968475,2	1120319,3	152	15,7	33,7	35,3	1,6
Середні	496062,1	624465,4	128	25,9	17,3	19,7	2,4
Малі, мікро	841130,9	845445,7	4	0,5	29,3	26,6	-2,7
Інші	565218,9	585229,4	20	3,5	19,7	18,4	-1,3
Разом	2870887,1	3175459,8	305	10,6	x	x	x

Таблиця 6. Середня вартість однієї послуги, наданої САД

Тип підприємства	Вартість, тис грн		Приріст	
	2019	2020	тис грн	%
ПСІ	353,3	394,3	41,0	11,6
Середні	170,5	182,3	11,8	6,9
Малі, мікро	38,4	43,9	5,5	14,3
Інші	99,3	99,0	-0,3	-0,3
Середня вартість однієї послуги	86,4	101,0	14,6	17,0

Таблиця 7. Загальна кількість послуг САД у розрізі видів послуг, наданих ПСІ

Завдання	Кількість, од.		Приріст		Частка, %		
	2019	2020	Од.	%	2019	2020	Зміна, в. п.
Обов'язкові завдання з надання впевненості	1101	1398	297	27,0	40,2	49,2	9,0
у т.ч. аудит фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності	935	1199	264	28,2	34,1	42,2	8,1
Ініціативні завдання з надання впевненості	487	389	-98	-20,1	17,8	13,7	-4,1
Супутні послуги	356	254	-102	-28,7	13,0	8,9	-4,1
Неаудиторські послуги	797	800	3	0,4	29,1	28,2	-0,9
Разом	2741	2841	100	3,6	x	x	x

Таблиця 8. Загальна вартість послуг САД у розрізі видів послуг, наданих ПСІ

Завдання	Вартість, тис грн		Приріст		Частка, %		
	2019	2020	тис грн	%	2019	2020	Зміна, в. п.
Обов'язкові завдання з надання впевненості	407162	596340	189178	46,5	42,0	53,2	11,2
у т.ч. аудит фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності	397538	583 892	186354	46,9	41,0	52,1	11,1
Ініціативні завдання з надання впевненості	318059	301182	-16877	-5,3	32,8	26,9	-5,9
Супутні послуги	107361	56 288	-51073	-47,6	11,1	5,0	-6,1
Неаудиторські послуги	135893	166509	30616	22,5	14,0	14,9	0,9
Разом	968475	1120319	151844	15,7	x	x	x

Таблиця 9. Середня вартість однієї послуги САД у розрізі видів послуг, наданих ПСІ

Завдання	Вартість, тис грн		Приріст	
	2019	2020	тис. грн	%
Обов'язкові завдання з надання впевненості	369,8	426,6	56,8	15,4
у т.ч. аудит фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності	425,2	487,0	61,8	14,5
Ініціативні завдання з надання впевненості	653,1	774,2	121,1	18,5
Супутні послуги	301,6	221,6	-80,0	-26,5
Неаудиторські послуги	170,5	208,1	37,6	22,0
Середня вартість однієї послуги	353,3	394,3	41,0	11,6

Таблиця 10. Загальна кількість послуг САД у розрізі видів послуг, наданих усім підприємствам, од.

Завдання	ПСІ		Середні		Малі, мікро		Інші		Разом	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Обов'язкові завдання з надання впевненості	1101	1398	566	1592	4251	4141	261	227	6179	7358
у т.ч. аудит фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності	935	1199	501	1529	3239	3060	227	177	4902	5965
Ініціативні завдання з надання впевненості	487	389	592	397	2637	2661	748	668	4464	4115
Супутні послуги	356	254	352	237	3592	2874	828	696	5128	4061
Неаудиторські послуги	797	800	1399	1200	11420	9576	3857	4323	17473	15899
Разом	2741	2841	2909	3426	21900	19252	5694	5914	33244	31433

Таблиця 11. Загальна вартість послуг САД у розрізі видів послуг, наданих усім підприємствам, тис грн

Завдання	ПСІ		Середні		Малі, мікро		Інші		Разом	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Обов'язкові завдання з надання впевненості	407162	596340	86120	277326	96329	128448	13008	9316	602619	1011431
у т.ч. аудит фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності	397538	583892	84795	274187	85210	113353	12455	8387	579998	979819
Ініціативні завдання з надання впевненості	318059	301182	145219	114451	165514	171976	284030	196808	912822	784415
Супутні послуги	107361	56288	37497	29167	125750	105409	39199	45103	309807	235966
Неаудиторські послуги	135893	166509	227226	203522	453538	439613	228982	334003	1045639	1143647
Разом	968475	1120319	496062	624465	841131	845446	565219	585229	2870887	3175460

Таблиця 12. Середня вартість однієї послуги САД у розрізі видів послуг, наданих усім підприємствам, тис грн

Завдання	ПСІ		Середні		Малі, мікро		Інші		Разом	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Обов'язкові завдання з надання впевненості	370	427	152	174	23	31	50	41	98	137
у т.ч. аудит фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності	425	487	169	179	26	37	55	47	118	164

Ініціативні завдання з надання впевненості	653	774	245	288	63	65	380	295	204	191
Супутні послуги	302	222	107	123	35	37	47	65	60	58
Неаудиторські послуги	171	208	162	170	40	46	59	77	60	72
Середня вартість однієї послуги	353	394	171	182	38	44	99	99	86	101

ДОДАТОК 2 – АНАЛІТИЧНІ ТАБЛИЦІ ДО РОЗДІЛУ II «КОНКУРЕНЦІЯ НА РИНКУ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ, НАДАНИХ ПІДПРИЄМСТВАМ, ЩО СТАНОВЛЯТЬ СУСПІЛЬНИЙ ІНТЕРЕС»

Таблиця 13. Загальна кількість виконаних завдань для ПСІ, од

Завдання	Велика четвірка		Інші мережі		Не входять до мереж		Разом	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Обов'язкові завдання з надання впевненості	141	207	254	466	704	725	1099	1398
у т.ч. аудит фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності	141	207	209	417	585	575	935	1199
Ініціативні завдання з надання впевненості	214	236	129	93	147	60	490	389
Супутні послуги	65	31	62	42	229	181	356	254
Неаудиторські послуги	168	372	126	130	502	298	796	800
Разом	588	846	571	731	1582	1264	2741	2841

Таблиця 14. Загальна вартість послуг, наданих ПСІ, тис грн

Завдання	Велика четвірка		Інші мережі		Не входять до мереж		Разом	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Обов'язкові завдання з надання впевненості	223292	320085	104181	181917	79689	94338	407162	596340
у т.ч. аудит фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності	223292	320085	101049	177569	73197	86238	397538	583892
Ініціативні завдання з надання впевненості	252186	255269	53173	40088	12700	5825	318059	301182
Супутні послуги	74475	27599	11160	7915	21726	20774	107361	56288
Неаудиторські послуги	62558	98174	11806	20082	61529	48254	135893	166509
Разом	612511	701127	180320	250002	175644	169190	968475	1120319

Таблиця 15. Середня вартість однієї послуги, виконаної САД для ПСІ, тис грн

Завдання	Велика четвірка		Інші мережі		Не входять до мереж		Разом	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Обов'язкові завдання з надання впевненості	1584	1546	410	390	113	130	370	427
у т.ч. аудит фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності	1584	1546	483	426	125	150	425	487
Ініціативні завдання з надання впевненості	1178	1082	412	431	86	97	649	774
Супутні послуги	1146	890	180	188	95	115	302	222
Неаудиторські послуги	372	264	94	154	123	162	171	208
Середня вартість однієї послуги	1042	829	316	342	111	134	353	394

Таблиця 16. Розрахункова вартість завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності великих ПСІ, тис грн

Категорія САД	31.12.2019		31.12.2020	
	Середнє значення	Медіана	Середнє значення	Медіана
Велика четвірка	2232	1372	1900	1331
Інші мережі	598	403	518	368
Не входять до мереж	233	195	248	203

Таблиця 17. Розрахункова кількість людино-годин, витрачених САД на виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності великих ПСІ

Категорія САД	31.12.2019		31.12.2020	
	Середнє значення	Медіана	Середнє значення	Медіана
Велика четвірка	2525	1740	2031	1454
Інші мережі	873	677	941	658
Не входять до мереж	635	519	543	445

Таблиця 18. Розрахункова вартість завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності середніх ПСІ, тис грн

Категорія САД	31.12.2019		31.12.2020	
	Середнє значення	Медіана	Середнє значення	Медіана
Велика четвірка	1079	987	710	568
Інші мережі	260	222	239	216
Не входять до мереж	125	114	140	130

Таблиця 19. Розрахункова кількість людино-годин, витрачених САД на виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності ПСІ

Категорія САД	31.12.2019		31.12.2020	
	Середнє значення	Медіана	Середнє значення	Медіана
Велика четвірка	1315	1400	975	964
Інші мережі	676	512	446	398
Не входять до мереж	327	250	271	217

Таблиця 20. Розрахункова вартість завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності малих та мікро ПСІ, тис грн

Категорія САД	31.12.2019		31.12.2020	
	Середнє значення	Медіана	Середнє значення	Медіана
Велика четвірка	636	636	855	855
Інші мережі	204	93	168	100
Не входять до мереж	59	53	77	70

Таблиця 21. Розрахункова кількість людино-годин, витрачених САД на виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності малих та мікро ПСІ

Категорія САД	31.12.2019		31.12.2020	
	Середнє значення	Медіана	Середнє значення	Медіана
Велика четвірка	472	472	900	900
Інші мережі	339	274	390	208
Не входять до мереж	145	118	145	121

Таблиця 22. Кількість річних та консолідованих фінансових звітів ПСІ, щодо яких САД були складені аудиторські звіти за результатами обов'язкового аудиту фінансової звітності

Фінансова звітність	31.12.2020
Річна	1030
Консолідована	145
Разом	1175

Таблиця 23. Аналіз результатів обов'язкового аудиту фінансової звітності ПСІ

Тип думки щодо фінансової звітності	31.12.2019	31.12.2020
з застереженням	540	667
немодифікована	377	511
негативна	17	14
відмова	1	7
Разом	935	1199

Таблиця 24. Аналіз ПСІ щодо призначення САД у 2020 році у порівнянні з попереднім роком (за результатами вибіркового дослідження 609 ПСІ)

	31.12.2020	%
Без змін	404	66,3 %
Зміна аудитора	205	33,7 %
Разом	609	100,0 %

Таблиця 25. Аналіз ПСІ, які змінили САД у 2020 рік у порівнянні з попереднім роком (за результатами вибіркового дослідження 205 ПСІ, які змінили САД)

Аудитор фінансової звітності за 2019 рік	Аудитор фінансової звітності за 2020 рік	Кількість ПСІ	% від загальної кількості	% від групи
Велика четвірка	Велика четвірка	6	2,9 %	31,6 %
Інші мережі	Велика четвірка	5	2,4 %	26,3 %
Не входять до мереж	Велика четвірка	8	3,9 %	42,1 %
Велика четвірка Підсумок		19	9,3 %	100,0 %
Велика четвірка	Інші мережі	10	4,9 %	9,5 %
Інші мережі	Інші мережі	54	26,3 %	51,4 %
Не входять до мереж	Інші мережі	41	20,0 %	39,0 %
Інші мережі Підсумок		105	51,2 %	100,0 %
Велика четвірка	Не входять до мереж	2	1,0 %	2,5 %
Інші мережі	Не входять до мереж	11	5,4 %	13,6 %
Не входять до мереж	Не входять до мереж	68	33,2 %	84,0 %
Не входять до мереж Підсумок		81	39,5 %	100,0 %
Загальний підсумок		205	100,0 %	

ДОДАТОК 3 – АНАЛІТИЧНІ ТАБЛИЦІ ДО РОЗДІЛУ III «СУБ'ЄКТИ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Таблиця 26. Структура Реєстру

Кількість	Аудитори	САД		
		Всього САД	У тому числі САД з правом проведення: Обов'язкового аудиту	
Дата	Розділ I	Розділ II	Розділ III	Розділ IV ПСІ
31.12.2018	2725	893	206	72
31.12.2019	2720	900	248	88
31.12.2020	2713	893	239	84

Таблиця 27. Аналіз САД за доходом від послуг

Категорія САД за розміром доходу	31.12.2019		31.12.2020	
	САД	Дохід від послуг, тис грн	САД	Дохід від послуг, тис грн
Доходи відсутні	69	-	91	-
до 1 млн грн	525	200395	479	189995
1-5 млн грн	246	593664	244	572245
5-10 млн грн	24	152936	39	243305
10-20 млн грн	8	119488	6	81964
20-50 млн грн	5	150632	10	326688
50-100 млн грн	2	146067	1	69227
Понад 100 млн грн	7	1507705	7	1692036
Разом	886	2870887	877	3175460

Таблиця 28. Аналіз САД за доходом від обов'язкового аудиту фінансової звітності

Категорія САД за розміром доходу від обов'язкового аудиту фінансової звітності	31.12.2019		31.12.2020	
	САД	Дохід від послуг, тис грн	САД	Дохід від послуг, тис грн
Доходи відсутні	654	-	644	-
до 1 млн грн	155	51825	116	46943
1-5 млн грн	62	128711	90	204727
5-10 млн грн	7	42337	12	75280
10-20 млн грн	2	22969	7	90416
20-50 млн грн	3	108168	3	78676
50-100 млн грн	3	225988	3	234369
Понад 100 млн грн	-	-	2	249408
Разом	886	579998	877	979819

Таблиця 29. Аналіз САД за кількістю аудиторів, які працюють у складі таких САД за основним місцем роботи

Категорія САД за кількістю аудиторів	31.12.2019	31.12.2020
Відсутні	198	203
1 аудитор	322	311
2 аудитори	63	66
3 аудитори	147	150
4 аудитори	42	37
5 аудиторів	50	45
6-7 аудиторів	36	39
8-10 аудиторів	13	11
11-15 аудиторів	4	5
Понад 15 аудиторів	11	10
Разом	886	877

Таблиця 30. Аналіз САД, які мають право проводити аудит ПСІ, за кількістю аудиторів, які працюють у складі таких САД за основним місцем роботи

Категорія САД за кількістю аудиторів	31.12.2019	31.12.2020
5 аудиторів	35	27
6 аудиторів	16	20
7 аудиторів	10	11
8-10 аудиторів	12	11
11-15 аудиторів	4	5
Понад 15 аудиторів	11	10
Разом	88	84

Таблиця 31. Аналіз САД за кількістю штатних працівників, включаючи працівників, які працюють у складі САД за основним місцем роботи, сумісництвом, працівників які залучаються для надання аудиторських послуг, технічного персоналу

Категорія САД за кількістю працівників	31.12.2019	31.12.2020
Відсутні	19	14
1 особа	254	248
2-3 особи	212	223
4-5 особи	142	135
6-10 осіб	136	142
11-15 осіб	74	57
16-25 осіб	25	30
26-50 осіб	9	14
51-100 осіб	7	5
Понад 100 осіб	8	9
Разом	886	877

Таблиця 32. Аналіз САД, які мають право проводити обов'язковий аудит ПСІ, за кількістю штатних працівників, включаючи працівників, які працюють у складі САД за основним місцем роботи, сумісництвом, працівників які залучаються для надання аудиторських послуг, технічного персоналу

Категорія САД за кількістю працівників	31.12.2019	31.12.2020
10 осіб	8	11
11-15 осіб	43	28
16-25 осіб	16	20
26-50 осіб	6	11
51-100 осіб	7	5
Понад 100 осіб	8	9
Разом	88	84

Таблиця 33. Аналіз САД, які мають право проводити обов'язковий аудит ПСІ, за кількістю ключових партнерів з аудиту

Кількість ключових партнерів	31.12.2019	31.12.2020
1 партнер	23	12
2-3 партнери	21	30
3-5 партнерів	24	19
6-10 партнерів	16	19
Понад 10 партнерів	4	4
Разом	88	84

Таблиця 34. Зміни у складі засновників (учасників)

Зміни в розподілі часток участі або акцій	2019				2020			
	К-ть осіб	Розділ IV	Розділ III	Розділ II	К-ть осіб	Розділ IV	Розділ III	Розділ II
>50 % нові учасники	16	6	2	8	13	3	4	6
від 10 % до 50 % нові учасники	12	2	4	6	14	4	4	6
менше 10 % нові учасники	3	2	-	1	1	1	-	0
зміни серед учасників існуючих на початок року	20	2	8	10	18	5	3	10
Разом	51	12	14	25	46	13	11	22

Таблиця 35. Зміни у складі учасників (засновників) та керівників САД

Зміни	2019	2020
Кількість нових учасників (засновників)	43	37
Кількість осіб, що повністю вийшли зі складу учасників (засновників)	54	45
Кількість учасників, що збільшили свою частку	29	23
Кількість учасників, що зменшили свою частку	19	21
Кількість САД, які протягом року змінили керівників	26	25

Таблиця 36. САД в розрізі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців

	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Юридичні особи	854	861	851
ФОП	39	39	42
Разом	893	900	893

Таблиця 37. Аналіз САД – юридичних осіб за організаційно-правовою формою

	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Товариство з обмеженою відповідальністю	642	650	646
Приватне підприємство	206	206	200
Приватне акціонерне товариство	6	5	5
Разом	854	861	851

ДОДАТОК 4 – АНАЛІТИЧНІ ТАБЛИЦІ ДО РОЗДІЛУ IV «АУДИТОРИ»

Таблиця 38. Кількість та гендерна структура аудиторів

Показники	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Аудитори, осіб	2 725	2 720	2 713
з них, %:			
чоловіків	29 %	29 %	29 %
жінок	71 %	71 %	71 %
Аудитори, які не здійснюють аудиторську діяльність у складі САД, осіб	498	515	560
Частка аудиторів, які не здійснюють аудиторську діяльність, у загальній кількості аудиторів	18 %	19 %	21 %

Таблиця 39. Аудитори, які працюють за основним місцем роботи у САД за приналежністю до мереж, осіб

САД за належністю до мережі	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Немережеві САД	1 606	1 613	1 554
Велика четвірка	86	72	67
Інші мережеві САД	254	248	265
Разом	1 946	1 933	1 886

Таблиця 40. Аудитори, які працюють у САД за основним місцем роботи, за розділами Реєстру, осіб

Розділи Реєстру	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Розділ II	821	638	636
Розділ III	491	567	541
Розділ IV	634	728	709
Разом	1946	1933	1886

Таблиця 41. Аудитори, які працюють у САД виключно за сумісництвом

Показники	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Кількість аудиторів, осіб	281	272	267
% від загальної кількості аудиторів	10 %	10 %	10 %

Таблиця 42. Аудитори, які здійснюють аудиторську діяльність у складі одного і більше САД, осіб

Кількість САД, в яких працює 1 аудитор	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
1	1886	1817	1692
2	300	340	394
3	38	45	62
4	3	3	5
Разом	2227	2205	2153

Таблиця 43. Аналіз аудиторів за кількістю САД, в яких вони є керівниками, осіб

Кількість САД, в яких аудит є керівником	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
1	755	748	736
2	40	44	45
3	5	7	7
4	1	1	1
Разом	801	800	789

Таблиця 44. Співвідношення кількості аудиторів, які працюють за основним місцем роботи у складі САД, що є членами аудиторських мереж та в немережевих САД

Категорія САД	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Мережеві САД	17 %	17 %	18 %
САД, які не входять до мереж	83 %	83 %	82 %

Таблиця 45. Ключові партнери з аудиту, які працюють за основним місцем роботи у складі САД, осіб

Розділи Реєстру	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Розділ II	167	157	154
Розділ III	254	254	253
Розділ IV	284	292	322
Разом	705	703	729

Таблиця 46. Ключові партнери з аудиту, які працюють у складі САД за сумісництвом, осіб

Розділи Реєстру	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Розділ II	62	65	79
Розділ III	23	26	43
Розділ IV	33	35	34
Разом	118	126	156

Таблиця 47. Аудитори, які здійснюють діяльність у складі САД, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності, осіб

	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Аудитори, які здійснюють діяльність у складі САД, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності, з них:	1331	1551	1546
Аудитори, які працюють за основним місцем роботи	1125	1295	1250
Аудитори, які працюють за сумісництвом або в інший спосіб залучені до провадження аудиторської діяльності	206	256	296
Аудитори, які здійснюють діяльність у складі САД, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності ПСІ, з них:	765	869	861
Аудитори, які працюють за основним місцем роботи	634	728	709
Аудитори, які працюють за сумісництвом або в інший спосіб залучені до провадження аудиторської діяльності	131	141	152

Таблиця 48. Аудитори, які працюють у складі САД, та мають сертифікати (дипломи), які свідчать про високий рівень знань з МСФЗ, осіб

Найменування професійної організації / диплому	31.12.2019	31.12.2020
ACCA (членство)	82	80
DipIFR (ACCA)	326	334
Інші	8	28
Разом	416	442

Таблиця 49. Працівники, крім аудиторів, які працюють у складі САД, та мають сертифікати (дипломи), які свідчать про високий рівень знань з МСФЗ, осіб

Найменування професійної організації / диплому	31.12.2019	31.12.2020
ACCA (членство)	137	109
DipIFR (ACCA)	148	142
Інші	-	13
Разом	285	264

Таблиця 50. Працівники, які працюють у складі САД за основним місцем роботи та є членами Асоціації присяжних сертифікованих бухгалтерів або Американського інституту сертифікованих громадських бухгалтерів, осіб

Належність САД до мережі	31.12.2019	31.12.2020
Велика четвірка	143	111

Інші мережеві САД	60	62
Немережеві САД	8	8
Разом	211	181

Таблиця 51. Працівники, які працюють у складі САД за основним місцем роботи та мають Diploma in International Financial reporting ACCA, осіб

Належність САД до мережі	31.12.2019	31.12.2020
Немережеві САД	278	280
Велика четвірка	4	7
Інші мережеві САД	157	156
Разом	439	443

Таблиця 52. Аудитори, які працюють за основним місцем роботи у САД, за розмірами таких САД в залежності від розміру доходу від надання послуг

Категорія САД за розміром доходу	31.12.2019		31.12.2020	
	САД	Аудитори	САД	Аудитори
Доходи відсутні	69	27	91	55
до 1 млн грн	525	699	479	587
1-5 млн грн	246	769	244	742
5-10 млн грн	24	123	39	168
10-20 млн грн	8	84	6	53
20-50 млн грн	5	72	10	140
50-100 млн грн	2	23	1	20
Понад 100 млн грн	7	136	7	121
Разом	886	1933	877	1886

ДОДАТОК 5 – АНАЛІТИЧНІ ТАБЛИЦІ ДО РОЗДІЛУ V «ДІЯЛЬНІСТЬ АУДИТОРСЬКИХ КОМІТЕТІВ»

Таблиця 53. ПСІ за організацією функції аудиторських комітетів у 2020 році, од.

Організація функції аудиторського комітету	Кількість підприємств
Утворено аудиторський комітет	274
Функції аудиторського комітету покладена на інші підрозділи	754
Разом	1028

Таблиця 54. Аналіз ПСІ, що провели обов'язковий аудит фінансової звітності, за органом, який призначив САД на проведення обов'язкового аудиту, у 2020 році, од.

Органи призначення	Кількість підприємств
Вищий орган управління	460
Наглядова рада	401
Виконавчий орган управління	131
Аудиторський комітет	28
Тендерний комітет	15
Інше	6
Разом	1041

Таблиця 55. Аналіз ПСІ, що провели обов'язковий аудит фінансової звітності, за органом, якому САД було надано додатковий звіт аудиторському комітету, у 2020 році, од.

Орган, якому надавався додатковий звіт для аудиторського комітету	Кількість підприємств
Наглядова рада	307
Аудиторський комітет	274
Вищий орган управління	221
Виконавчий орган управління	82
Ревізійна комісія	71
Комітет наглядової ради	23
Підрозділ внутрішнього аудиту	15
Підрозділ виконавчого органу управління	7
Тендерний комітет	5
Рада директорів	3
Інше	20
Разом	1028

ДОДАТОК 6 – АНАЛІТИЧНІ ТАБЛИЦІ ДО РОЗДІЛУ VI «РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРЕВІРОК З КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ»

Таблиця 56. Результати перевірок з контролю якості аудиторських послуг САД розділу IV Реєстру

Статус перевірок	2019		2020	
	Кількість САД	%	Кількість САД	%
Пройшов перевірку	1	6 %	2	7 %
Пройшов перевірку з обов'язковими до виконання рекомендаціями	8	50 %	17	59 %
Перевірку незавершено через втрату САД права проведення обов'язкового аудиту ПСІ	5	31 %	4	14 %
Перевірку розпочато в поточному році та продовжено в наступному році	2	13 %	3	10 %
Перевірку за місцезнаходженням перенесено на наступний рік	-	-	3	10 %
Разом	16	100 %	29	100 %

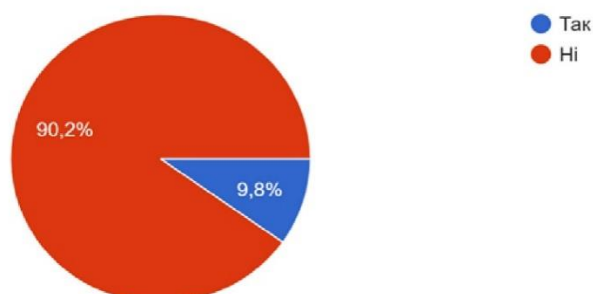
ДОДАТОК 7 – АНАЛІТИЧНІ ТАБЛИЦІ ДО РОЗДІЛУ VII «РЕЗУЛЬТАТИ ДИСЦИПЛІНАРНИХ ПРОВАДЖЕНЬ»

Таблиця 57. Кількість САД, до яких застосовувалися стягнення протягом 2019–2020 років, од.

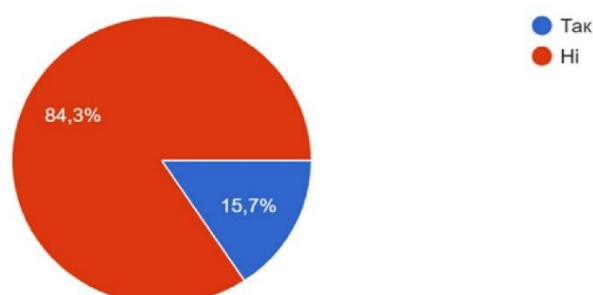
Розподіл САД за розділами Реєстру	2019		2020	
	Кількість САД	%	Кількість САД	%
II розділ Реєстру	3	11,5	14	43,8
III розділ Реєстру	22	84,6	12	37,5
IV розділ Реєстру	1	3,9	6	18,7
Разом	26	100	32	100

ДОДАТОК 8 – РЕЗУЛЬТАТИ АНКЕТУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

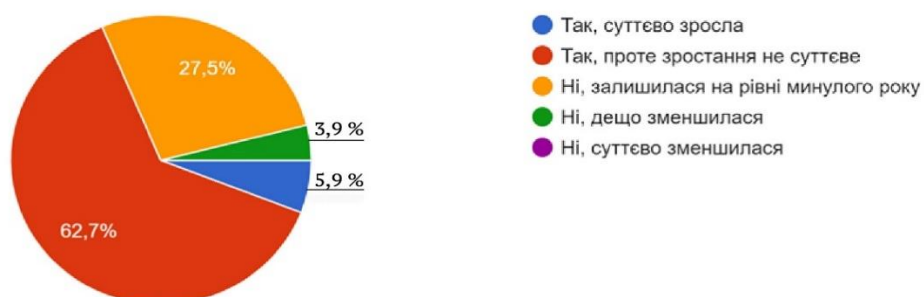
1. Чи відбувалося протягом періоду, який охоплюється опитуванням, об'єднання з іншими суб'єктами аудиторської діяльності (включаючи...ово або повністю договорів з надання послуг)?

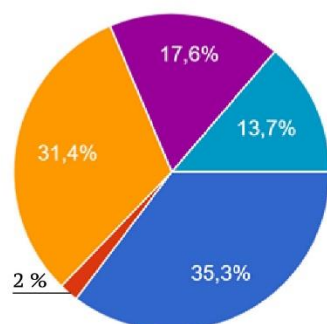
2. Чи має суб'єкт аудиторської діяльності плани стосовно об'єднання з іншими суб'єктами аудиторської діяльності протягом найближчих двох років?

3. Чи змінилася в порівнянні з попереднім роком середня вартість замовлення з обов'язкового аудиту фінансової звітності:

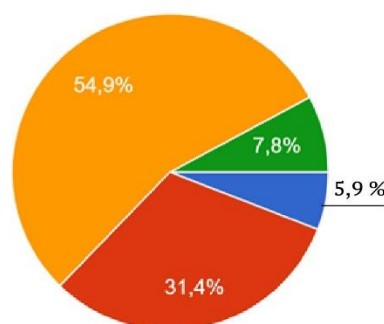

4. Яким чином найкраще можна охарактеризувати зміни які відбулись у конкурентному середовищі суб'єкта аудиторської діяльності за останній рік:

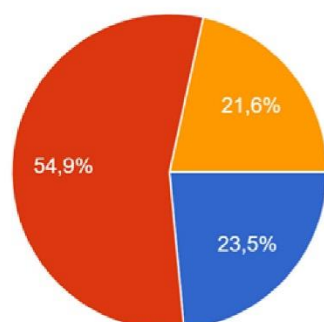
- конкуренція практично не змінилася
- конкуренція дещо зменшилася
- збільшився конкурентний тиск з боку невеликих і середніх суб'єктів аудиторської діяльності
- збільшився конкурентний тиск з боку великих, проте не мережевих суб'єктів аудиторської діяльності
- збільшився конкурентний тиск з боку великих мережевих суб'єктів аудиторської діяльності
- важко відповісти

5. Чи очікує суб'єкт аудиторської діяльності зростання доходів від надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності протягом наступного календарного року:

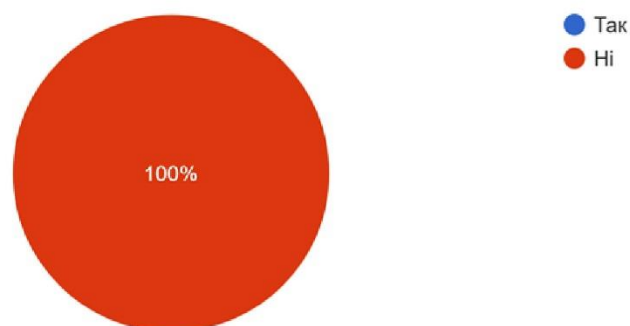
- Ні, обсяг послуг зменшиться
- Ні, обсяг послуг залишиться приблизно на рівні останнього календарного року
- Так, обсяг послуг збільшиться, але не більше ніж на 25%
- Так, обсяг послуг збільшиться більше ніж на 25%

6. Яким чином найкраще можна охарактеризувати організацію і проведення конкурсів з відбору аудиторів для проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності за останній рік:

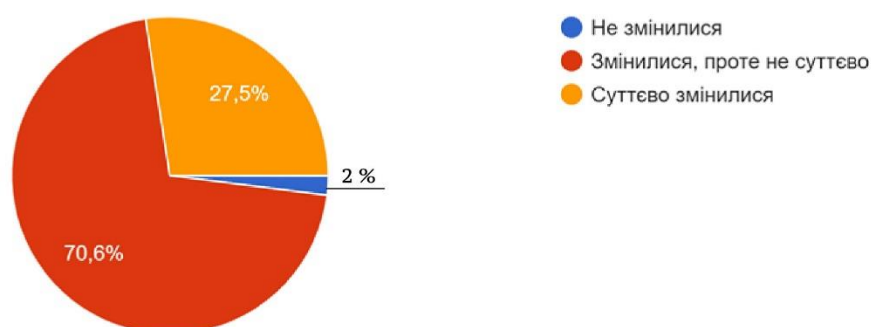

- Більшість конкурсів проводяться з встановленням дискримінаційних умов, які в цілому не мають впливу на якість аудиту
- Окремі конкурси проводяться з встановленням дискримінаційних умов, які в цілому не мають впливу на якість аудиту
- Конкурси з встановленням дискримінаційних умов відсутні або не є розповсюдженим явищем

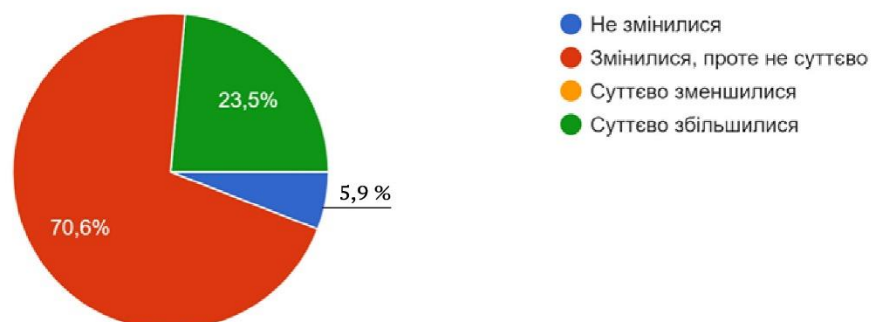
7. Чи приймав суб'єкт аудиторської діяльності участь разом з іншим суб'єктом аудиторської діяльності у спільному аудиті фінансової звітності... аудиторського звіту протягом останнього року:

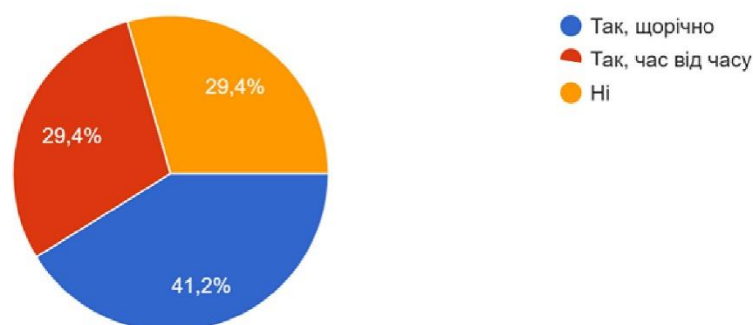
8. Чи змінилися за останній рік політики і процедури з контролю якості, застосовні шаблони аудиторської документації суб'єкта аудиторської діяльності:

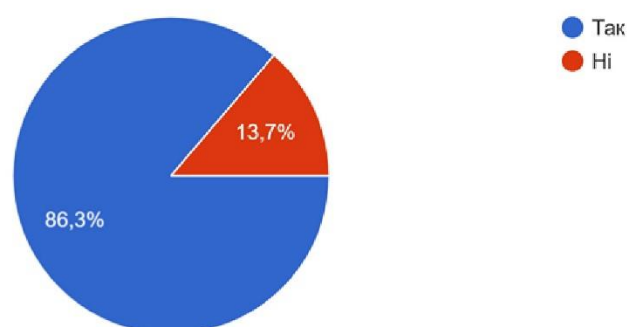
9. Чи змінилися за останній рік середні витрати часу на виконання завдань з аудиту фінансової звітності:

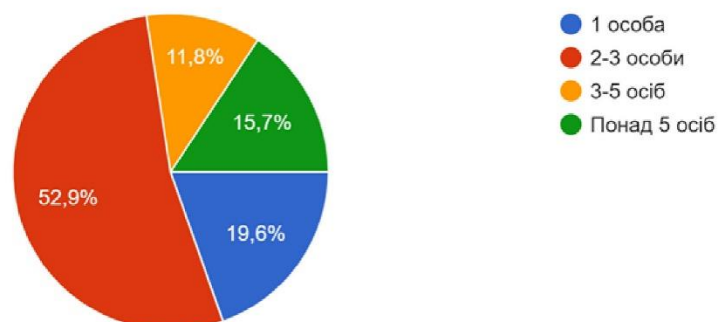
10. Чи використовує суб'єкт аудиторської діяльності проведення внутрішнього моніторингу контролю якості з використанням зовнішніх осіб або організацій:

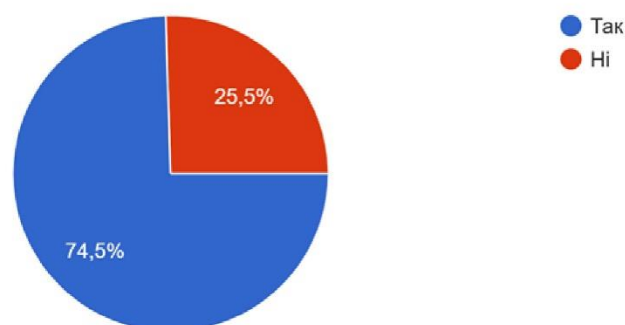
11. Чи має суб'єкт аудиторської діяльності окрему особу або підрозділ, який проводить перевірки контролю якості до надання аудиторського звіту на систематичній основі:

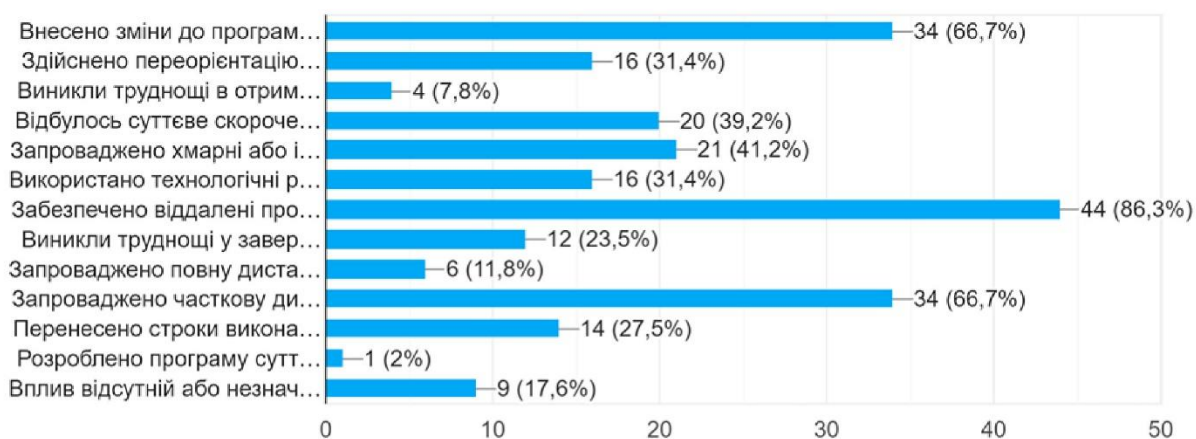
12. Загальна кількість працівників суб'єкта аудиторської діяльності, задіяна у функції контролю якості:

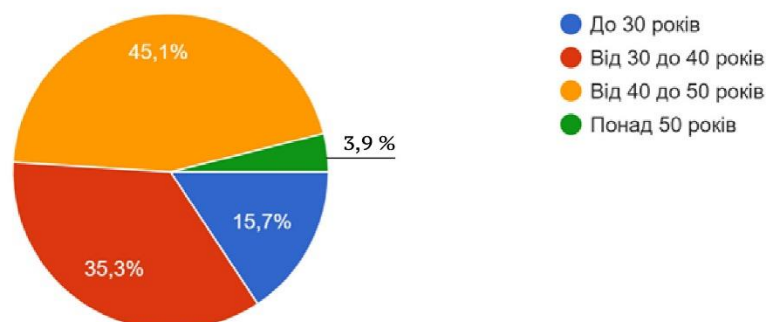
13. Чи має суб'єкт аудиторської діяльності окрему особу або підрозділ, відповідальний за розробку та підтримку застосовної методології надання аудиторських послуг:

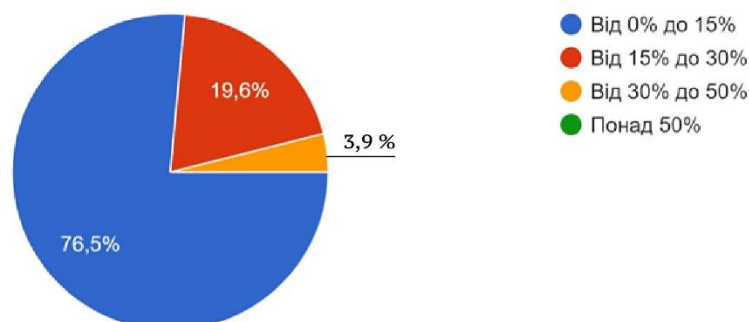
14. Яким чином карантин та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України...а діяльність суб'єкта аудиторської діяльності:

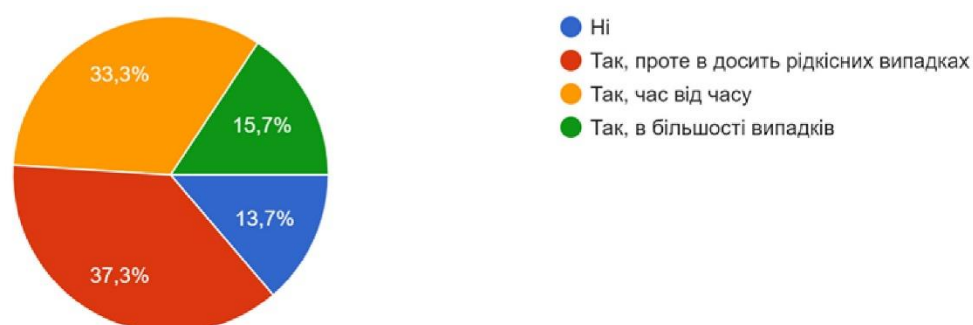
15. Середній вік працівників суб'єкта аудиторської діяльності, задіяних у наданні аудиторських послуг:

16. Плинність кадрів суб'єкта аудиторської діяльності за останній рік:

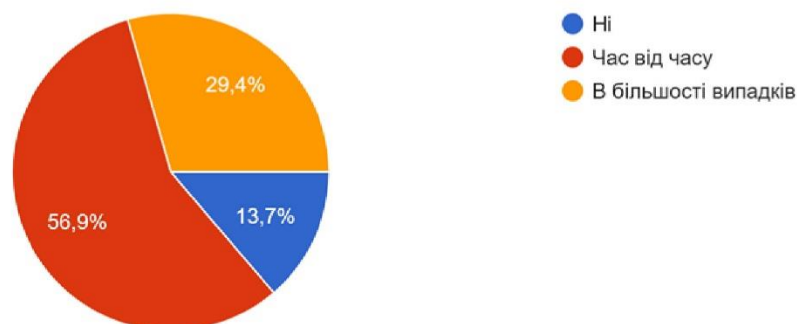
17. Чи приймає суб'єкт аудиторської діяльності участь в засіданнях аудиторських комітетів або інших органів (підрозділів), на які покладе... функції, на яких обговорюються питання аудиту?

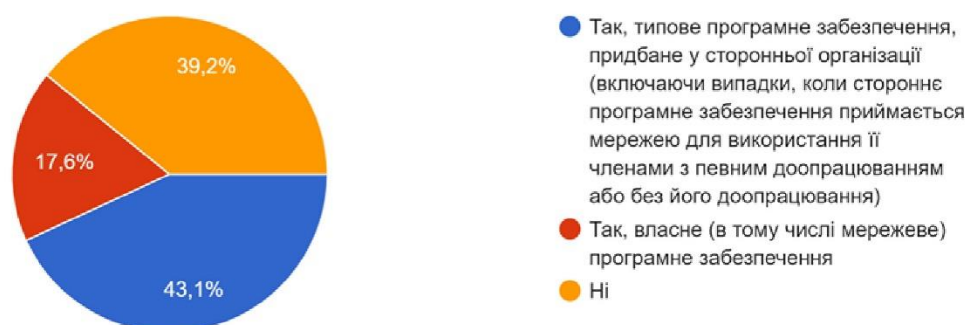
18. Яким суб'єкт аудиторської діяльності, в середньому, оцінює ступінь взаємодії з аудиторськими комітетами або іншими органами ..., при проведенні аудиту фінансової звітності?

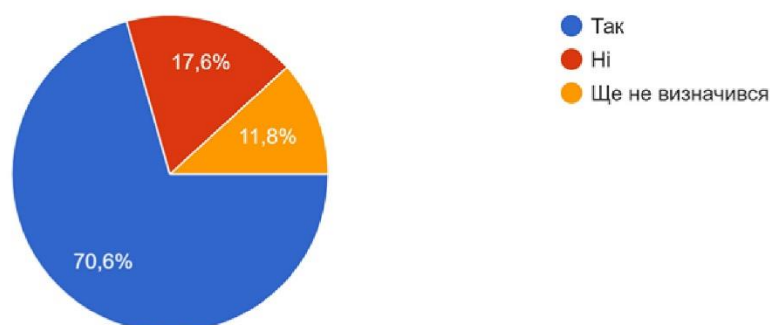
19. Чи отримує суб'єкт аудиторської діяльності зворотній зв'язок від аудиторських комітетів або інших органів (підрозділів), на які покладе... щодо якості та організації проведеного аудиту?

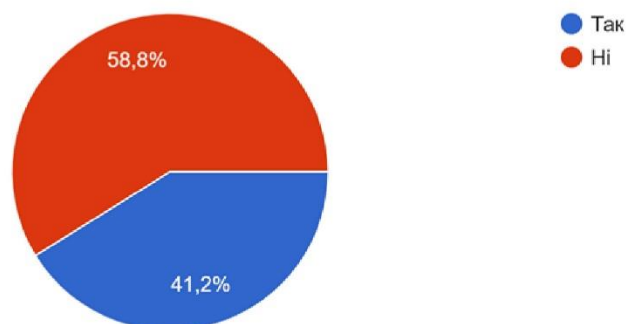
20. Чи використовує суб'єкт аудиторської діяльності програмне забезпечення для автоматизації процесу надання аудиторських п... програмного забезпечення Word та/або Excel)?

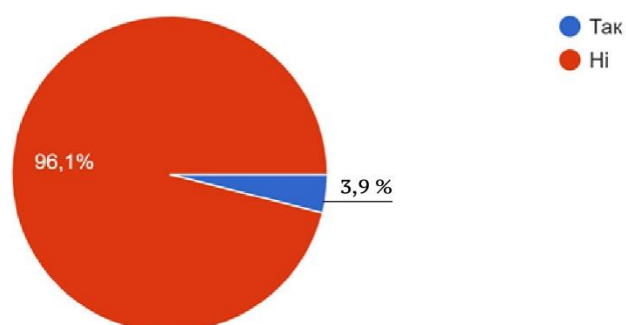
21. Чи планує суб'єкт аудиторської діяльності запровадити програмне забезпечення для автоматизації надання аудиторських послуг та ... документації протягом найближчих двох років?

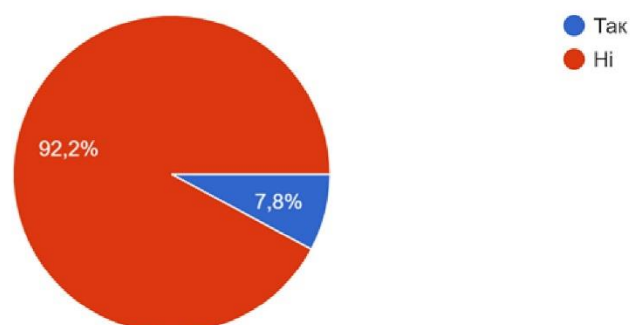
22. Чи використовує суб'єкт аудиторської діяльності при проведенні аудиту програмне забезпечення для вилучення і аналізу даних (кр...і Excel) для виконання аудиторських процедур?

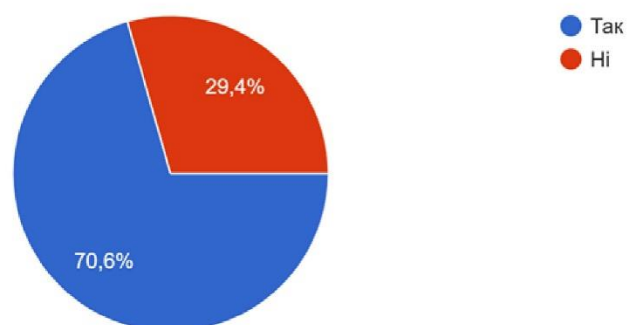
23. Чи використовує суб'єкт аудиторської діяльності при проведенні аудиту програмне забезпечення для інтелектуального аналізу бізнес-процесів (process mining)?

24. Чи використовує суб'єкт аудиторської діяльності для виконання аудиторських процедур роботизовану автоматизацію процесів (RPA)?

25. Чи використовує суб'єкт аудиторської діяльності програмне забезпечення або інші, в тому числі хмарні технології для безпечного о...іну інформацією засобами електронної пошти)?

26. Чи має суб'єкт аудиторської діяльності труднощі з недостатньою забезпеченістю кадровими ресурсами:

27. Які фахівці суб'єкта аудиторської діяльності, у складі власних працівників, систематично залучаються до виконання завдань з аудиту фінансової звітності:

